

ο

Σελιχομόωτης

Δράμα Κυριμὸν

Εὐσάφης δὺο
ἑσ

Ι. Διολοσσίου

ἔν Τλαζεου

1872

091

DI

4.138

Δ. Λωρδούσης

Ο

ΒΤΙΚΟΚΟΜΗΤΗΣ

ΔΡΑΜΑ ΚΩΜΙΚΟΝ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ

ΥΠΟ

Ι. ΔΙΠΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Χαλεπὸν οὕτω τι ποιῆσαι ὥστε
μηδὲν ἁμαρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἁ-
ναμαρτήτως τι ποιήσαντας μὴ ἁ-
γνῶμονι κριτῇ περιτυχεῖν.

(Ξενοφ. ἀπομν. διδλ. β'. κεφ. γ'.
παράγρ. ε').

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ

(Παρά τῇ Πλατείᾳ Γεωργίου).

~~~~~

1872.

691
—
91
—
4138

Ο
ΣΤΙΧΟΚΟΠΤΗΣ
ΔΡΑΜΑ ΚΩΜΙΚΟΝ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ

ΥΠΟ

Ι. ΔΙΠΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

~~~~~  
Χαλεπὸν οὕτω τι ποιῆσαι ὥστε
μηδὲν ἁμαρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἀ-
ναμαρτήτως τι ποιήσαντας μὴ ἀ-
γνώμονι κριτῇ περιτυγεῖν.

(Ξενοφ. ἀπομν. βιβλ. β'. κεφ. γ.
παράγγρ. ε').

~~~~~


ΔΩΡΕΑ

ΕΜΜ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

1953

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ

(Παρά τῇ Πλατείᾳ Γεωργίου).

~~~~~

1872.

Ἀξιότιμε ἄνερ!

Ἀφιερών εἰς σέ τὸ δοκίμιον τοῦτο, τελῶ ὀφειλόμενον εὐγνωμοσύνης ἐθνικῆς φόρον.

Τὴν ἐλευθερίαν, τὴν εὐζωΐαν καὶ τὴν πρόοδον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν φιλοπατρίαν εὐγενῶν ψυχῶν, μακρὰν μὲν τῆς πατρίου γῆς βίουσων, στενωτέρον ὅμως εἴπερ τις καὶ ἄλλος διὰ τῆς στοργῆς καὶ τῶν χαρίτων μετ' αὐτῆς συνδεομένων, εἰς τὴν Πλειάδα τῶν εὐεργετῶν ὁμογενῶν, μετὰ τῶν ἀστέρων τῆς ὑποίας Σὺ τηλαυγέστερον διαπρέπεις.

Σὺ, διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ἐξόχου μεγαλοδωρίας Σου ὑποστηρίζων καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς ὁπαδοὺς τῶν Μουσῶν, ἀνακαλεῖς τῆς Μνημοσύνης τὰς θυγατέρας εἰς ἔδαφος προσφιλές, ὅπερ, ἀπὸ πολλῶν αἰώνων φρικώδης καὶ καταστρεπτικῆ θεομηνία ἠνάγκασεν αὐτὰς μετὰ θλίψεως νὰ ἐγκαταλίπωσιν.

Θὰ εἴμεθα ἀγνώμονες ἀν' ἐλησμονοῦμεν τοῦτο θὰ εἴμεθα ταπεινοὶ ἀν' δὲν ἐξεδηλοῦμεν ἐκάστοτε τὴν πρὸς Ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην μας.

Συγχώρησον ὅθεν ἀν' ἐξελεξάμην τὸ ὄνομά Σου ὅπως στολίσω τὸ βιβλίον μου καὶ δέξαι αὐτὸ ὡς ἐλάχιστον μεγάλης εὐγνωμοσύνης δεῖγμα.

Ι. Διπλοῦρος.

ПРОЛЕГОМЕНА.

Κατ' ἐπικρατοῦν εὐλογον ἔθος ὁ συντάσσων βιβλίον τι, ὅσῳ μικρὰ τὰ ἐν τούτῳ περιεχόμενα καὶ ἂν ᾧσιν, ὀφείλει ν' ἀφιερῶσιν σελίδας τινὰς εἰς προλεγόμενα, παρέχων διὰ τούτων τὸν λόγον τῆς τοῦ βιβλίου ἐκδόσεως, ἢ ἀναπτύσσων ἰδέας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀνάγκαιας πρὸς ἀκριβεστέραν κατάληψιν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ἔργου του.

ἐκπαιδεύσεώς του, εἴτε ἐκ τῆς πατρίδος του, εἴτε ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς του, πιθανὸν ν' ἄγνοῃ. Ἐνίοτε μάλιστα, ὅταν εἶδος τι φιλολογίας κακῶς παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐννοεῖται καὶ ἐπομένως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξαχθῶσι πρῶτον οὗτοι τῆς πλάνης, δίκαιον εἶναι ὁ σκοπιμώτερον συγγράφων νὰ σαφηνίσῃ τὰ παρεννοούμενα, νὰ δηλώσῃ τὰ κακῶς κρατοῦντα, οὕτως ὥστε καὶ τὸ ἔργον του νὰ μὴ φανῇ παράδοξον καὶ αὐτὸς νὰ μὴ κριθῇ ἀποδοκιμαστέος. Τοιοῦτον εἶδος εἶναι ἡ σήμερον παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ κακῶς ἐννοουμένη κωμῳδία. Μετὰ πολλῶν αἰώνων νεκρικὴν σιωπὴν, χθὲς μόλις ἡ δραματικὴ ποίησις ἤρξατο ἐν Ἑλλάδι καλλιεργουμένη, καὶ ἡ κωμῳδία ἕνεκα τῆς ἀκαταλλήλου δι' ἀθλίων τινῶν Ἰταλικῶν μεταφρασμάτων ἐκφάνσεως αὐτῆς, κατήντησε νὰ νομίζεται παρὰ τῷ λαῷ ὡς συλλογὴ γελοίων βωμολοχιῶν καὶ ἀστειοπροφέρτων φληναφιῶν, χωρὶς οὐδενὸς ἠθικοῦ σκοποῦ.

Ταῦτα διαλογιζόμενος καὶ ἐπιθυμῶν καὶ γὰρ ὅπως σχετισθῶ μὲ τοὺς σεβιστοὺς ἀναγνώστας, ἀπεφάσισα νὰ μὴ ὑστερήσω, τῶν λοιπῶν προλογογράφων, καδδύναμιν ἔρδων, ὡς ἤθελεν εἶπει ὁ γέρων Ἡσίοδος. Ὁμολογῶ ὅτι ἂν ἐπειρώμην νὰ παράσχω τὸν λόγον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς τοῦ παρόντος ἐκδόσεως, ἤθελον εὖρεθῇ εἰς δυσχερῆ θέσιν, διὸ καὶ παρητήθην, φρονῶν ἄλλως τε, ὅτι οὕτε καὶ παρὰ τοῖς φιλομούσοις ἀναγνώσταις ὑπάρχει τοσαύτη περιεργείας δόσις, ὥστε καὶ νὰ μοῦ καταδικάσωσι τὴν κατὰ τοῦτο σιωπὴν. Ἄν προσεπάθουν νὰ εὐχαριστήσω τοὺς πολυπράγμονας, ἤθελον ἐμπέσει εἰς φοβερὸν δίλημμα, καθότι τὴν ἀλήθειαν μὲν λέγων ἔτρεχον τὸν μέ-

γιστον τῶν κινδύνων, τοῦ νὰ ἐπισύρω τὰς περὶ φυ-
λαυτίας τῶν κακοδούλων ὑπονομίας, ψευδεῖς δ' ἀφορ-
μὰς προβάλλων, θὰ ἐγινόμεν, ἂν ὅχι ἄλλο τι, τοῦ-
λάχιστον ἐχθρὸς ἐμοί τε αὐτῷ καὶ τοῖς εὖ φρονοῦσι.

Ἀφίνω ὅθεν ἄθικτον τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ
περιορίζομαι μόνον εἰς τινὰς ἀναγκαίας προεισαγω-
γικὰς λέξεις, ἐπικαλούμενος τὴν συγκατάδοσιν τῶν
ἀναγνωστῶν μου καὶ παρὰκαλῶν αὐτοὺς ὅπως μὲ πα-
ρακολουθήσωσιν εἰς μικράν τινα καὶ ἀκανόνιστον περὶ
κωμωδίας μελέτην, ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀνελίσσομένην.

II

Ὅτιαν ἡ κοινωνία, ἐκτραπεῖσα τῆς εὐθείας ὁδοῦ
καὶ ἀφείσα τὰς φυσικὰς αὐτῆς ἑξεις καὶ ἀρετὰς ἐγ-
κολποῦται κακίας, ἃς τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω φορᾶς τὸ
σφοδρὸν πνεῦμα ἀναγκαίως ἐν τῷ μέσῳ της φέρει,
ὅταν ἕκαστον τοῦ κοινωνικοῦ συμπλέγματος μέλος,
ὑπὸ τοῦ ὀξέως τῆς διαφθορᾶς δηλητηρίου μιανθὲν,
ἀπειλεῖ γενικὴν φλεγμονὴν, ὅταν ἡ κοινωνικὴ νό-
σος θαρρόαλέως προβάσῃ, ἀνίατος ἤδη εἰς τοὺς ἡπί-
οις χρωμένους φαρμάκοις παρίσταται, καὶ τὸ μέλ-
λον, τὸ κοινότατον τοῦτο παντὸς ἐκ τοῦ παρόντος
ἀπειρηκότος καταφύγιον, δὲν ὑπόσχεται εἰμὴ τὴν ἀ-
πελπίσιαν ὑπὸ τὴν εἰδεχθεστέραν καὶ φρικωδεστέραν
αὐτῆς μορφήν, τότε ἀνάγκη πᾶσα διὰ μέσων τρα-
χέων καὶ ἀπελπιστικῶν νὰ κτυπηθῇ ἡ τῇ κακίᾳ πα-
ραδιδομένη ἄνοια, ὅπως κατασταλῇ τὸ κατ' ἀρχάς,
ἐκδιωχθῇ δ' εἴτα τὸ ἀπειλητικὸν καὶ φθοροποιὸν μό-
λυσμα· τότε δέον δυνάμεις τις νὰ παρεμβῇ, ὅπως
πρόλάβῃ τὴν ἐπικειμένην ὀδυνηράν καὶ ἀναπόφευ-
κτον καταστροφὴν.

"Αρχεται ἡ θεραπεία· ἡ διδασκαλία, αἱ συμβουλαι, αἱ ἐπιπλήξεις, ἡ τιμωρία καταβάλλονται, ὅπως ἀναχαιτίσωσι τὸν κατ' ἐρίων ἀκατασχέτως φερόμενον κοινωνικὸν ἄνθρωπον. Τέλος τὸ σκῶμμα, ἀποκαλύπτει τὴν κακίαν καὶ καταδεικνύει αὐτὴν ἐν τῇ γυμνότητι τῆς γελοίας, τὴν καθιστᾷ ἀπεχθὴ καὶ ἀποδιοπομπαίαν. Ὁ κωμωδοποιὸς ἀναφαίνεται, καὶ ὁ παρυσυρθεὶς ἄνους, ὑπὸ τὴν βαρείαν τοῦ γελοίου σφύραν κύπτων τὸν αὐχένα, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀτενίζει δειμαλέος τὸν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βαθὺν τῆς ἀπωλείας Καιᾶν, ἴσταται, σώζεται ἴσως.

Εἰς ἅπαντα τὰ ἔθνη καὶ κατὰ πάσας αὐτῶν τὰς ἡλικίας ὑπάρχουσι τοιαῦται δυστυχεῖς ἐποχαί, καὶ κατὰ ταύτας ὁ κωμικὸς ἀείποτε διακρίνεται συντόμως τὴν ἀποσταλὴν αὐτοῦ ἐκπληρῶν, πολεμῶν τὴν διαφθοράν καὶ ἀποκαλύπτων τὰ τε αἷτια καὶ τὰ προφανῆ καὶ ἀναμφήριστα ταύτης ἀποτελέσματα. Ἡ κωμωδία ἀναγνωρίζεται τότε ὡς μέσον ταχὺ καὶ ἀφελές πρὸς τὴν ἐπανόρθωσιν, καθίσταται δραστικώτατον κατὰ τῆς διαφθορᾶς ἀντίδοτον καὶ ἀποδαίνει τὸ ἀποτελεσματικώτερον σχολαῖον τῆς ἠθικῆς.

Ἴδου ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐργασία τῆς κωμωδίας· ἰδοὺ ἂν μᾶς ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις, ἡ δικαιολογητικὴ αὐτῆς βάσις.

III

Εἰς ἅπαντας τοὺς λαοὺς, πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἡ κωμωδία καθίσταται ἀναγκαία. Οὐδεὶς ὅμως λαὸς δύναται εὐλόγως νὰ καυχηθῇ ὅτι τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς δραματικῆς ποιήσεως πρῶτος πάντων παρήγαγε καὶ ὠρελιμώτερον ἐκαλλιέργησεν, ἐκτὸς τοῦ

Ἑλληνικοῦ. Διότι τὸ δράμα, ἡ τραγωδία τοῦτέστι καὶ ἡ κωμωδία, εἰς τὰ ἔθνη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὡς καιωτέρω ῥηθήσεται, ὀφείλει τὴν γένεσίν του, εἰς τὴν εὐφυΐαν δ' αὐτοῦ τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἀκμὴν. Οἱ Ἕλληνες εἶναι οἱ ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς τὸ φῶς τὴν κωμωδίαν ἀναγαγόντες, οἱ Ἕλληνες εἶναι οἱ εἰς τὸν διψῶντα παιδείας κόσμον καὶ ταύτην σὺν τοῖς ἄλλοις διαδώσαντες.

Καὶ μεταξὺ λόγων, περὶ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ Ἑλλήνων γράφοντες, οὐδόλως βεβαίως ἐφαρμόζομεν τὰ γραφόμενα ἐπὶ τῶν σημερινῶν ἐννοοῦμεν ἐκεῖνους. Ἐκεῖνους, ὧν τ' ἀθάνατα τρόπαια καὶ ἡ ἀγῆστος ἐν Ἀρεί καὶ ἐν Μούσαις δόξα παρέχει καὶ ἡμῖν πνοὴν μόλις μεταξὺ τῶν ἐθνῶν...

Πάλαι ποτὲ ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Ἡμεῖς, λυπηρὰ ἀλήθεια! νάνοι, ἀνεπιτήδευτοι περῶνται τῶν προγονικῶν ἔργων, δὲν ἡμεῖς ἄξιοι οὐδὲ ν' ἀτενίσωμεν τὴν ἐκείνων ἀρετὴν, εἰμὴ ὅπως ἀπονείμωμεν εἰς ταύτην τὸν προσήκοντα θαύμασμον φόρον.

Ἄλλ' ἄρά γε δὲν δικαιούμεθα καίτοι τοιοῦτοι, ἀποβλέποντες εἰς τὰ ἐκ τῶν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου καταστρώπων περισωθέντα ἔργα ἐκείνων, νὰ προσπαθήσωμεν ὅπως κατορθώσωμέν τι καὶ ἡμεῖς; Ἡ ῥήτρα τοῦ περικλεοῦς Γαίτ δύναται νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ἀντὶ ἀποκρίσεως αὐτοῦ πρὸς νὰ σεβώμεθα, λέγει οὗτος, τὰ τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ νὰ παραιτώμεθα τοῦ νὰ θεμελιώσωμέν τι καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ μέλλον ν.

Ἐχομεν δικαίωμα ἐπομένως, ἀναζωογονοῦντες ἐκαστοτε τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἐν τῇ μνήμῃ ἡ

μῶν, νὰ λαμβάνωμεν αὐτοὺς ὡς ὑποδείγματα πρό-
τυπα καὶ ἀμίμητα παντὸς ἐξόχου. Τὸ ἔξοχον συμ-
παρομαρτεῖ πάντοτε τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχαιότητι. Δὲν
εἶχε θεδαίως ταύτην κατὰ νοῦν ὁ σοφὸς Bernardin
de Snt Pierre εἰπὼν ὅτι α ἡ ἀρχαιότης εἶναι ἡ νη-
πιότης τοῦ Κόσμου »· τὸ εἰς πλείστας περιπτώσεις
σφαλερὸν ἀποδεικνυόμενον γνωμικὸν τοῦτο, θὰ ἦτο
βλασφημία ἂν ἀφώρα τὴν ἀρχαιότητα τὴν Ἑλληνικὴν.

IV

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λοιπὸν Ἑλλήσιν ἡ κωμῳδία
ὀφείλει τὴν γένεσιν, διαμόρφωσιν καὶ ἀκμὴν αὐτῆς.
Ὅλigerai περὶ τούτου λέξεις δὲν θὰ ἦτο φρονοῦμεν
πραγματεία ἄσκοπος καὶ ματαία· διὸ, χωρὶς νὰ πει-
ραθῶμεν νὰ πραγματευθῶμεν τὸ ζήτημα, ὡς τόσοι
ἄλλοι προεισελθόντες ἐν τῷ σκοτεινῷ τοῦ παρελθόντος
ἄντρω, ἐκτεταμένως δηλαδὴ, θέλομεν περιορισθῇ μό-
νον εἰς μικρὰν καὶ ἀτελῇ σκιαγραφίαν, εἰς τὴν ἡ ἄ-
σθεστος τοῦ Σταγειρίτου δᾶς μεγάλην θέλει παρέ-
ξει ἡμῖν τὴν ἐπικουρίαν.

Ὡς συνήθως μέγαρα τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς δημιουρ-
γῆματα ἀπ' οὐτιδανῶν καὶ ἐλαχίστων γεννῶνται ἀ-
φορμῶν, (αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ Νεύτωνος αἱ ἐφευρέ-
σεις τοῦ μοναχοῦ Βιρθόλδου Σούαρτζ, τοῦ Γουτεμ-
βεργίου, καὶ τόσων ἄλλων ἀρκούντως, φρονοῦμεν,
ὑποστηρίζουσι τοὺς λόγους τούτους), οὕτω καὶ ἡ
κωμῳδία τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀπὸ ποταπῆς ἔσχεν αἰ-
τίας, τοῦτέστιν ἀπὸ τῶν ἀγροίκων καὶ ἀσελγῶν ἀ-
σμάτων τῶν ἀδομένων κατὰ τὴν τοῦ Βάκχου ἑορτὴν,
ἣν ὁμιλος κωμαστῶν δίκην Σατύρων καὶ Σιληνῶν
πεζῇ ἢ ἐφ' ἀμαξῶν πομπευόντων ἐτέλουν, τὴν μὲν

κεφαλὴν πλήρη ἀτμῶν τοῦ οἴνου ἔχοντες, ἐν δὲ ταῖς χερσὶν τὸν φαλλὸν ὡς σύμβολον τῆς γεννητικῆς τῆς φύσεως δυνάμεως κρατοῦντες. Ἐκ τῶν ἀμαξῶν πληθὺς εὐφυῶν σκωμμάτων καὶ καταγελαστικῶν διασυρμῶν ἐρρίπτοντο κατὰ τῶν συνωστιζομένων πέριξ θεατῶν, οἵτινες ἀπεδέχοντο ἐκάστην κατ' αὐτῶν ἀποπινομένην ἀσελγῆ φράσιν, δεινὸν καγχαλδόντες, ἵνα καθ' Ὅμηρον εἴπομεν.

Ἐν τοῖς σκώμμασι τούτοις τοῖς ἐκ τῶν ἀμαξῶν...

Ὅτ' μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ ἀναγνώστης μίαν παρένθεσιν;

Ὑπάρχει παροιμία τις ἀρχαία ἐν χρήσει καὶ παρὰ πολλοῖς σήμερον «τὰ ἐξ ἀμάξης», λεγομένη ἐπὶ ὕδρεων καὶ θαναυσολογιῶν. Ἡ φράσις αὕτη ἔλαβε κατὰ τινὰς τὴν παροιμιώδη αὐτῆς σημασίαν ἐκ τοῦ ἀνωτέρου τῶν τὸν Βίτκχον ἐορταζόντων ἐθίμου. Λέγομεν δὲ κατὰ τινὰς, διότι ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἀλλαχοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς παροιμίας ἀποδίδοντες ἰδηλαδὴ εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς Δήμητρος ἐκ τῆς ἐξῆς αἰτίας, αἱ τῶν Ἀθηνῶν γυναῖκες ἐφ' ἀμαξῶν ὀχοούμεναι εἰς τὰ μεγάλα Ἐλευσίνια ἀπήρχοντο, καὶ καθ' ὁδὸν ἐλοιδοροῦν ἀλλήλαις ὡς ἦν ἔθιμον. Ποία τῶν δύο εἰκασιῶν εἶναι βασιμωτέρα, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ ἢ μάλλον τῶν ἡμετέρων δυνάμεων νὰ κρίνωμεν· ἀναμφιβολῶς ἡ μία μερὶς πλανᾶται. Errare humanum est.

V

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω σκώμμασιν ἐκυοφορήθη καὶ ἐγεννήθη ἡ κωμῳδία, ἥτις δύναται νὰ διατρεθῇ εἰς τρεῖς πολλῶ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ χρόνον καὶ εἶδος διαφερούσας ἐποχὰς, τὴν ἀρχαίαν, τὴν μέσσην καὶ τὴν νέαν.

Ἡ ἀρχαία ἀναφαίνεται κατὰ πρῶτον ἐν τοῖς

κατὰ Σικελίαν Ἑλλησιν ὑπ' ὄψιν δραματικωτέραν, ἐν ᾧ, ἐν Ἀθήναις πολλῷ βραδύτερον ἄρχεται ἀποβάλλουσα τὸν ἀρχικὸν αὐτῆς χαρακτήρα τῆς ἀπλῆς σκώψεως καὶ, λαμβάνουσα μορφήν γενικωτέραν καὶ τελειοτέραν, χρησιμεύει ἤδη πρὸς παράστασιν καὶ χλευασμὸν χαρακτήρων γελοίων· βαθμηδὸν πᾶν τὸ ἀπειλοῦν τὴν πολιτείαν, τὴν κοινωνίαν, τὴν ἠθικὴν, γίνεται ἀντικείμενον τῆς κωμωδίας· πρόσωπα ζῶντα καὶ γνωστὰ, παριστάμενα ἴσως κατὰ τὴν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίαν, ἀνοικτιρμόνως διζούρονται, ἀποκαλύπτονται, καθίστανται γελοῖα, καὶ τοιοιυτοτρόπως ἐκόντα ἄκοντα παρορμῶνται πρὸς τῶν ἐλαττωμάτων αὐτῶν τὴν διόρθωσιν. Ὁ Ἀριστοφάνης, τοῦ ὁποῦ ἡ σάτυρα οὐδὲ τοῦ Σωκράτους αὐτοῦ ἐφείσθη ἀνῆκει εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἥς κύριος χαρακτήρ εἶναι τὸ κατ' ὄνομα ζῶντα πρόσωπα κατὰγελᾶν· ἄπειρα τούτου πειραδείγματα ὑπάρχουσιν, ἰδίως ἐν ταῖς κωμωδίαις τοῦ Ἀριστοφάνους. Μήπως μία τῶν καλλιτέρων « αἱ Νεφέλαι » δὲν χρησιμεύει ἀποκλειστικῶς πρὸς διακωμῶδισιν τοῦ Ἰησοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Σωκράτους, παρόντος, καθὰ λέγεται, κατὰ τὴν τῆς κωμωδίας πρᾶξασιν καὶ ἀνεγερθέντος, ὅπως θεραπείῃ τὴν περιέργειαν τῶν ἐπιθυμησάντων νὰ ἰδῶσι τὸ πρόσωπον τοῦ ἐν τῇ σκηνῇ διχαιρομένου σοφοῦ; μήπως εἰς ἐκάστην τῶν 11 περιωζομένων αὐτοῦ κωμωδιῶν δὲν ἀπαντῶμεν πληθὺν συγχρόνων ὀνομάτων; (ὡς ἐν τοῖς στοίχοις 85, 175, 800, κτλ. τοῦ Πλούτου 31 κτλ. τῶν Νεφελῶν καὶ τόποις ἄλλοις, οὓς ἐπιλείψει με ὁ χρόνος ἀπαριθμοῦντα).

Ὁ τοιοῦτος χαρακτήρ ἀποτέλεσμα τῆς ἐποχῆς τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, ἀδύ-

νατον ἦν νὰ διαρκέσῃ ἅμα ὡς τὰ κύρια τούτου αἷτια ἠθελον ἀλλάξει. Ἐπειδὴ ὁμῶς φυσικῶς ἀδύνατον ἦν νὰ ἐπέλθῃ ἅμεσος καὶ ῥιζικὴ μεταβολή, διὰ τοῦτο παρατηροῦμεν κατὰ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἁρμονικὴν τινὰ καὶ βαθμιαίαν κλίσιν τῆς κωμωδίας πρὸς μεταρρύθμισιν, ὑπαγορευομένην ὑπὸ τῆς μεταβολῆς τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ εἶδους τοῦ πολιτεύματος. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ μέση κωμωδία. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι δὲν δύναται αὕτη νὰ καταλάβῃ μεγάλην θέσιν ἐν τῇ χρονικῇ ταξινομίᾳ, δικαιοῦται ὁμῶς νὰ θεωρηθῇ τῷ ὄντι ὡς ἡ χρήσιμος βαθμὶς, ἐφ' ἧς κατ' ἀνάγκην ὁ νεωτερισμὸς ἔπρεπε νὰ στηρίξῃ τὸν πόδα, ὅπως θαρραλεώτερον ῥιφθῇ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολυκυμάντου τῆς προοδευτικότητος πελάγους. Τὸ κατ' ἄτομον προσώπικόν παύει πλέον τοῦ νὰ ᾖ ἀντικείμενον τῆς κωμωδίας, γενικώτερον ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν μελῶν ἐξασκούσης τὴν λειτουργίαν αὐτῆς καὶ καταγινομένης εἰς τὴν σατύρισιν τάξεων πολιτῶν ἢ φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν συστημάτων.

Τοῦτο δὲν ἤρκει· πλὴν ἡ τελειότης δὲν ἦτο πλέον μακρὰν, μικρά τις μεταβολὴ τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ πολιτεύματος ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πρόοδον. Ἐπῆλθεν αὕτη κατὰ τοὺς χρόνους Φιλίππου τοῦ Μακεδόνο· ὅτε ἡ Ἑλλάς ὑπὸ τὴν δεινὴν τῶν τῆς ἐποχῆς ἰδεῶν πίεσιν ἠναγκάζετο νὰ βαδίζῃ, νὰ μεταρρυθμίζεται πάντοτε· ἡ κωμωδία ὅθεν κατὰ πόδα τὴν κοινωνίαν ἀκολουθοῦσα ἐποίησε μέγα βῆμα, δι' οὗ θαρραλέως δύναται τις νὰ τὸ εἴπῃ, ἀνέβη εἰς τὸ ζενίθ αὐτῆς καὶ ἡ νέα κωμωδία, ἀνέθορεν καὶ ἐσελάχισεν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Μενάνδρου καὶ τῶν λοι-

181

ἐπομένως μὴ, μεγεθύνων τὴν πόλιν ἐν ᾧ ἡ πόλις εἶ-
ναι μικρά, γίνω ἄξιος τοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἐμέ
τὸ τοῦ Διογένητος « ὦ Μύνδιοι κλείσατε τὰς πόλεις
μὴ ἡ πόλις ἡμῶν ἐκφύγῃ » ἀνακρούω πρῦμναν, καί,
κρίνων ἄρκετὰ τὰ μέχρι τοῦδε λεχθέντα, ἀποτίθεμαι
τὴν γραφίδα, ἀποδίδων ἐκ τῶν προτέρων εὐχαριστίας
μὲν εἰς τοὺς κρινόντας τὸ ἔργον μου εὐχάριστον,
συγγνώμας δ' αἰτούμενος παρὰ τῶν τὴν τοῦ ὀπίου δύ-
ναμιν ἐν τούτῳ εὐρησόντων.

Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα.

ΣΤΙΧΟΚΟΠΤΗΣ

ΥΔΡΟΠΟΤΗΣ, φίλος του

ΞΕΝΟΦΑΓΟΣ, οἰκονομότης του

ΚΝΙΔΑΣ, φίλος τοῦ Στιχολόπτου καὶ ἐραστὴς τῆς

ΑΣΚΗΤΙΔΟΣ, μνηστὴς τοῦ Ξενοφάγου.

ΣΤΙΧ. Λοιπὸν ἔπρεπε νὰ κλαύσης.

ΚΝΙΔ. "Ω! καθόλου δὲν τὴν μέλλει.

ΣΤΙΧ. Κάμε ὅτι θ' ἀποθάνῃς.

ΚΝΙΔ. Θὰ γελάσῃ ἔτι μᾶλλον.

Τὴν σκληρὰν τόσῃ ἀγάπῃν εὐκόλα νὰ λησμονήσῃ!
ν' ἀρνηθῇ τοὺς ὅρκους, ὅσους εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας
μ' ἔδιδε κάθε ἐσπέραν κι' ἓνα ἄλλον ν' ἀγαπήσῃ!

ΣΤΙΧ. Διατί;

ΚΚΙΔ. Διότι πάσχω ἑλλειψιν περιουσίας.

ΣΤΙΧ. Ἐχει δίκαιον.

ΚΝΙΔ. Δὲν ἔχει μήπως ἡ περιουσία
θὰ ρυθμίζῃ τὴν ἀγάπῃν; Ἡ ἀγάπη εἶναι ὕλη;

ΣΤΙΧ. "Ω! νὰ σὲ χαρῶ σοφέ μου! Πίστευσες ὅτ' εἶ-
ν' ὁσία

καὶ εἰλικρινῶς σ' ἠγάπα; Ἦτο μόνον καλὴ φίλη.

ΚΝΙΔ. Πλὴν ἐμὲ μόνον ἠγάπα κατ' ἀρχάς.

ΣΤΙΧ. Καὶ πῶς; νομίζεις
ὅτι εἴμεθα εἰς χρόνους παλαιούς; τώρα ἐφ' ὧλων
φίλιτατέ μοι, βασιλεῦ ἡ πρόδοος τί; δὲν γνωρίζεις
ὅτι ὁ πολιτισμὸς μας μακρὰν εἶναι τῶν ἀδόλων
καὶ μωρῶν ἐκείνων χρόνων; τώρα μάθε ὅτι εἶναι
τοῦ συρμοῦ καὶ τῆς προόδου πᾶσά νέα νὰ ἀλλάζῃ
ὡς φορέματα τοὺς ἄνδρας. Τί ἐκπλήττεσαι; ἐκεῖναι
ἂν μὲ ἤκουον λαλοῦντα θὰ μ' ἐφίλουν. Τί πειράζει
ἂν καὶ ἄλλον ἢ Ἀσκητίς ἀγαπᾷ; ... Καλέ μου ἔλα
δὲν γνωρίζεις, ὅτ' ὡς πέντε κι' ἄλλα πέντε κάμνουν δέκα,
οὕτως ἀληθεύει ὅτι ἀπὸ κτίσεως ἡ τρέλλα
εἰς τὸν κόσμον ἐδῶ κάτω ἦλθ' ὁμοῦ μὲ τὴν γυναῖκα
καὶ ὁμοῦ μ' αὐτὴν θὰ φύγῃ; ... Τί σκοτίζεσαι ὦ Κυίδα,
Ἐρως ... ἅς νὰ μὴ ... ὁ ἔρως θεὸς εἶναι τῶν ἀρχαίων, (2)
δὲν ζῇ πλέον καὶ δὲν ἔχεις τὴν παραμικρὰν ἐλπίδα

νὰ ἀναστηθῇ. "Ω ! κρῖμα ! σὲ ἐνόμιζον ὡς νέον
φρόνιμον, ἀλλὰ δὲν ἔχεις, βλέπω, ἐνοικιασμένον
τὸ στενὸν τὸ ὑπερῶον τῆς ὠραίας κεφαλῆς σου
καὶ μὲ λύπην μου σὲ βλέπω, φῶς μου, καταχρεωμένον
εἰς τὴν Μιχαλοῦν. (3)

ΚΝΙΑ. Ἀχ ! οἶκτον ! ἀρκεῖ ! φθάνει· ἡ καλὴ σου
συμβουλὴ θὰ μὲ ὠφέλει ἂν δὲν εἶχον καταντήσει
λύπης ἄξιος, πλὴν τόρα . . .

ΣΤΙΧ. (μει' ἀνυπομονησίας)

Ἀδελφὲ ! εἴμεθα φίλοι
ναὶ ἢ ὄχι ; Ἀκουσόν μου. Ἀφ' οὗ σ' ἔχει λησμονήσει,
τὸ αὐτὸ καὶ σὺ νὰ πράξης. Λεγ' ὀρθῶς ἢ οὐ ; ὁμίλει.

ΚΝΙΑ. Δὲν σοὶ λέγω τοῦδαντίον· πλὴν ἀλλὰ δὲν
εἶναι κρῖμα
ἐπὶ μῆνας τρεῖς νὰ τρέχω ἄνω κάτω, κι' ἐπομένως
ἐν ὑποδημάτων ζευγος ἀνὰ πένθ' ἡμέρας θῦμα
εἰς τοῦ ἔρωτος τὴν φλόγα νὰ προσφέρω τεθλιμμένος ;

ΣΤΙΧ. Αὐτὸ λέγεται βλακεία ἐκ τοῦ βλάξ.

ΚΝΙΑ. Καλὰ ὠραῖον
εἶναι τῶνομα . . . ἀλλ' ὅμως δι' αὐτὰ δὲν εἶναι ὥρα·
τὴν σκληρὰν νὰ κάμω πάλιν ἐρωμένην μου· καὶ πλεόν
δὲν θὰ μ' ἴδῃς νὰ σοὶ ἔλθω λυπημένος καθὼς τόρα.

ΣΤΙΧ. Εἰς αὐτὰ δὲν μοὶ ἀρέσκει ν' ἀκατωθῶ διόλου.

ΚΝΙΑ. Τί νὰ κάμω ;

ΣΤΙΧ. Δὲν εἰξεύρω τί χρειάζεταιται.

ΚΝΙΑ. Γνωρίζω.

Ὅτι εἰς τὰς ἐφευρέσεις εἶσαι καὶ τοῦ διαβόλου
τεχνικώτερος.

ΣΤΙΧ. Μά . . .

ΚΝΙΑ. (ἰκετευτικῶς). Ἐλα.

ΣΤΙΧ. Ἀκουσον· τοῦτο νομίζω

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΩΤΗ.

(Δωμάτιον μελέτης. Ἐν τῷ μέσῳ τριπέζα πλήρης ἐγ-
γραφῶν, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ Στιχοδότης ὄρθιος φαίνεται ἀ-
ναγιώσκων χαρτίον τι).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΣΤΙΧΟΚΟΠΤΗΣ *μόνος.*

Τί λαμπροί! τί θεῖοι στίχοι! Ποιητὴς λοιπὸν νομίζω ἤδη ἔγιναι σπουδαῖος. . . . Βέβαια εἰς κάθε πρᾶγμα ἱκανὸς νὰ φαίνεται τις, εἶνε ἕκτακτον. Ελπίζω ὅτι οἱ καλοὶ κρίνεται μας θὰ μ' ἀνακηρύξουν θαῦμα.

(Συλλογίζεται ἐπ' ὀλίγον)

Ἐὰ σοῦ ἥτις ἐστὶν ἡ τύχη καὶ μοι δώσουσιν τὸ βρα-
βεῖον (1) *

τί θὰ κάμω; τὰς χιλίας ἐννοεῖται θὰ κρατήσω,
ἀλλὰ, τῆς μεγάλης νίκης καὶ τῆς δόξης μου μνημεῖον,
τὴν ποιητικὴν μου δάφνην ἔς τὸ Μουσεῖον θὰ ἀφήσω.
Τί τὴν θέλω; αὐτὰ εἶνε τῶν ἀρχαίων μᾶς προγόνων,
ἐσφαλμέναι δοξαsaίαι, ὅτι δηλαδὴ δικαία
μικρὸς στέφανος λαχάνων εἶν' ἀνταμοιβὴ τῶν πόνων,
ὅσους ἔχασέ τις γράφων... ἴσως αὕτη εἶν' ὥραϊα
διὰ τὰ στολίσῃ στήλην ἐκκλησίας ἢ ἀψίδος
θριαμβευτικῆς· ἀλλ' ὅμως κεφαλὴν πτωχοῦ πεινῶντος
ὅσα θέλει ἄς σκιάζει καὶ τὰ στέρνα τοῦ ἐλπίδος
ἄς πληροῖ θελξικαρδίου· ἡ κοιλία τοῦ πρεπόντως

* Ὑποσημειώσεις ἐν τέλει.

δὲν θὰ ἦνε πληρωμένη, καὶ τὸ νέστιμον... Αἶ! τώρα τοὺς καλοὺς μου πρέπει στίχους, ὅσους ἔχω νῦν ἐτοίμους ν' ἀναγνώσω μήπως ἔχω λάθῃ. Πλησιάζ' ἡ ὥρα, εὐτυχεστάτ' ἐαυτέ μου, καθ' ἣν, τὰς δραχμὰς προθύμους θέλεις ἶδει νὰ πηδῶσιν εἰς τοὺς στείρους θύλακάς σου. Εὐτυχία, ἦν ὁ τάλας δὲν ἀπῆλαυσα ποτέ μου! Καυμένη Στιχολόπητα, ἄφησε τὰ ἄκακά σου ὄνειρα καὶ εἰς τὸ ἔργον.

(Λαμβάνει ἀπὸ τῆς τραπέζης χάστιν τινα, θν ἀναγινώσκει).

α Σεβαστοὶ καλοὶ Κριταὶ μου!

α Ἀσκεπὴς προβαίνω φέρων ὑπὸ μάλης τρία φύλλα
α καὶ φουσὼν πάσῃ δυνάμει τὰ τῶν παρειῶν μου κοῖλα,
α ἵσταμαι ἐνώπιόν σας, καὶ βαθὺ τὸ σῶμα κλίνων,
α προσκυνῶ, τὴν μὲ τὸν πῖλον ἄχειρα πρὸς τὰ πρόσω
τείνων.

α Δις καὶ τρίς δὲ χαιρετήσας κατὰ τὸν ῥηθέντα τρόπον,
α ὅστις εἶνε ὁ ἀρμόζων εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων,
α οὓς ἐγὼ καλῶ σπουδαίους σεῖς δὲ βλάκας καὶ τοιαῦτα,
α δι' ὀλίγων θὰ ἐκθέσω τί ζητῶν ἦλθον ἐνταῦθα.

α Πέρυσσι, ὁπότεν ἤμην ἔς τοὺς ποιητικούς ἀγῶνας,
α (ἦτο Μάιος νομίζω) εἶδον δάφνης δύο κλώνας,
α στέφοντας μέτωπα δύο, καὶ ἀνὰ πεντακοσίας
α εἶδον διανεμομένας ἀπ' ἐκείνας τὰς δαΐας.

α Ἐφυγον· ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐν τῷ ὕπνῳ ὠνειρεύθην
α ὅτι εἰς σωρὸν πλησίον ἐκ στιλπνῶν δραχμῶν εὗρέθην.
α Πλὴν ἄλλ' ὅμως δεσμευμένος ἤμην καὶ δὲν ἠδυνάμην,
α ἂν καὶ σφόδρα ἐπεθύμουν νὰ ταῖς τείνω τὴν παλάμην.

α Παραλείπω τοὺς ἀγῶνας, τὸν ἰδρῶτα καὶ τοὺς πόνους,
α ἵνα μὴ σὰς καταστήσω ὑπ' ἐκπλήξεως ἀφώνους·
α ὅα σὰς εἶπω μόνον ὅτι μὲ μεγάλας προσπαθείας
α εἰς τὸ ὕδωρ δύο τρύπας ἐκατόρθωσα θαθείας.

α Ἀπηλπίσθην ἐπὶ τέλοις καὶ στενάζας ἐκ θαθέων
α ἥμην ἔτσιμος ὅτ' εἶναι ὄμφακες νὰ εἶπω κλαίων,
α ὅτε αἶφνης. . . θαῦμα μέγχι ! ἐκ τῶν ἄνω νέφος μέλαν
α καταδαίνει καὶ ἀφίνει μίαν κόρην. . . μίαν τρέλλαν.

α Νὰ ἰδῇτε τὶ συμβαίνει· ἡ κυρία πλησιάζει
α εἰς τὸ μέρος ὅπου ἥμην καὶ ἀρχίζει νὰ συνάξη
α εἰς μέγαν τινὰ σάκκον μ' ὅλην τῆς τὴν ἡσυχίαν
α τὰς δραχμάς, χωρὶς ν' ἀφίσῃ δι' ἐμὲ οὐδὲ κἂν μίαν.

α Ἦδη δὲ τὸ μέλαν νέφος ἔμελλε νὰ τὴν ἀρπάσῃ,
α ὅτε ἔρχετ' αὕτη πρὸς με καὶ λαβοῦσα μὲ ταρασσει
α καὶ μὲ λύει τῶν δεσμῶν μου, εἶτα δὲ μοὶ λέγει - φίλε,
α Δάφνην μὲ καλοῦν· ἂν θέλῃς νὰ μὲ λάβῃς, στίχους
στεῖλε. —

α Τότ' ἐξύπνησα καὶ εἰς φίλον διηγήθην τ' ὄνειρόν μου·
α μ'εἶπε δὲ τοῦτο σημαίνει ὅτι εἶμαι 'ς τὸν καιρόν μου,
α ποιητὴς πλέον νὰ γίνω· Εἰς αὐτὸν πεισθεὶς τὸν φίλον,
α ποίημα καλὸν σὰς φέρω. Δούλος σὰς· φορῶ τὸν πῖλον.»

Θαῦμα! Θαῦμα! ἰδοὺ στίχοι! εἴμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶπῃ
ὅτι ἡ ἰδία Μοῦσα μοὶ τοὺς ἔχει ὑποβάλει,
ἐπειδὴ οὔτε τελεία οὐδὲ κόμμα ἔτι λείπει,
οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ καθόλου ποίησις γελῶσα θάλλει.

Πλὴν ὀλίγον τόρᾳ πρέπει εἰς αὐτὸ τὸ κάθισμά μου
ν' ἀναπαυθῶ· ὁ κόπος τὸ ποιητικόν μου πνεῦμα
ἴσως βλάψει.

(κροῦεται ἡ θύρα) Ποῖος εἶναι ;

(φωνὴ ἔξωθεν) Ἐγώ.

Στιχ. Ποῖος ;

(Ἡ φωνή.) Τόνομά μου

Εἶναι Κνίδας.

(ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται ὁ Κνίδας).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΤΙΧΟΚΟΠΤΗΣ καὶ ΚΝΙΔΑΣ.

ΣΤΙΧ. ὦ! ὁ Κνίδας! ποῖον τύχης θεῖον ῥεῦμα
σ' ἔφερε, φίλτατε φίλε; Διτί καιρὸν τοσοῦτον
δὲν σὲ εἶδον; Αἱ! γνωρίζω. Ποῦ σ' ἀφίνει ἡ Ἀσκητις
νὰ ἐνθυμηθῇ τοὺς φίλους! μὲ τὸν ἥλιόν σου τοῦτον
ἐσκοτίσθης καὶ καὶ κατέστης σπάνιος ὡσὰν κομήτης.

ΚΝΙΔ. Στιχοκόπτα μοι πῶς ἔχεις; . . . Εὐτυχὴς σὺ
δὲν φροντίζεις
περὶ ἔρωτος; δὲν τρέχεις, δὲν ἰδρόνεις, δὲν στενάζεις!
Κι' ἐπὶ τέλους νὰ σοὶ λέγουν ὅτι πλέον δὲν ἀξίζεις!
Τρομερὸν, φρικῶδες, φίλε, τερατῶδες. . .

ΣΤΙΧ. Μὴ φωνάζεις!
ἡσυχώτερον ὁμίλει, ἐπειδὴ πολὺ πλησίον
κάθητ' ὁ οἰκοδεσπότης, ἄνθρωπος κακοῦργος φύσει,
καὶ φοβοῦμαι μήπως ἔλθῃ καὶ μὲ τὸ βαρὺ ῥαβδίον,
ὅπερ ἔχει, ἐκ τοῦ ξύλου εἰς τὸν τόπον μᾶς ἀφήσῃ.
Λέγε μοι μή σὲ ἠρνήθη ἡ Ἀσκητις;

ΚΝΙΔ. Δὲν μὲ θέλει,
μ' ἀηδίασεν ὡς λέγει καὶ ἡγάπησ' ἓνα ἄλλον.

ὅτι ὠφελεῖ κατὰ τι. Νὰ τῇ στείλῃς ποίημά τι.
Κι' εἶσαι τυχερός.

ΚΝΙΑ. ὦ ! Ζήτω.

ΣΤΙΧ. Ἐγὼ ἔχω ἐν τοιοῦτον.

Νὰ τὸ ἴδῃς καὶ νὰ μ'εἴπῃς ἂν 'μπορῇ νὰ κάμῃ κατὰ
φίλος ὡς ἐμέ.

(πορεύεται εἰς τὴν τράπεζαν καὶ λαμβάνει χαρτίον τι).

Ἰδού το. Ἀκουσε τὸν θρῆνον τοῦτον.

(ἀναγινώσκει)

Ἄν πνέῃ ἄγριος βορρᾶς ἂν βρέμῃ θαρὺς νότος,
ἂν τῆς θαλάσσης στοναχῇ τὸ λυσσαλέον κύμα,
ἂν οἰμωγὴ διέρχεται γλαυκὸς τὸ μαῦρον σκότος,
σκληρὰ μὴ τρέμε, ὅχι σέ' ἐμὲ καλεῖ τὸ μνῆμα.

ΚΝΙΑ. Στῆθι! μνῆμα! πλὴν τί θέλει; ὦ! αὐτὴ δὲν
τὰ πιστεύει.

Ὁ βορρᾶς τί θέλ' ἐνταῦθα καὶ ὁ βορμός κι' ἄλλα τόσα;
θὰ γελάσῃ.

ΣΤΙΧ. Δὲν εἰξεύρεις. Νά· ἡ ποίησις γυρεύει
κεραυνούς, βροντὰς καὶ κρότους· δὲν εἶν' αὕτη πεζὴ
γλῶσσα,

εἶναι ἔφιππος καὶ ἔχει καὶ ἄφρους καὶ πτερνιστήρα·
ἐκ τοῦ ὅλου δ' ἀλφαβήτου προτιμᾷ μόνον ἐκεῖνη
τὸ λαμπρὸν τὸ ῥῶ, καὶ ἔχει τοῦτο ὡς καταρτιστήρα
ὅπως τὰς βροντὰς ποιήσῃ καὶ τοὺς κεραυνούς· οἱ θρῆνοι
δὲν γεννῶνται ἂν δὲν ἔλθῃ καὶ τὸ ῥῶ, αἱ τρικυμῖαι
θέλουν ἄλλας, ῥῶ τοὔτέστιν ἀναπόφευκτον, διότι
ἐὰν λείψ' ὅλα γαλῆναι γίνονται καὶ νηνεμῖαι.

Ἄνευ ῥῶ, ἡ φύσις ὑπνόν, φίλε μου, βαθὺν ὑπνώττει.

(ἐξακολουθεῖ τὴν ἀνάγνωσιν)

Πρὸς τοῦτο σύρω θλιβερώς τὴν ὑπαρξίν μου, κλίνων
ὑπὸ τὸν φόρτον τὸν βαρὺν τοῦ ἄλγους· δὲν λυποῦμαι

τὴν γῆν, τὸ στάδιον αὐτὸ τῶν ὀδυρμῶν, ἀφίνων,
τὸν θάνατον σωτῆρα μου ταχὺν ἐπικαλοῦμαι.

ΚΝ. Πῶ! πῶ! ψεῦς! ἂν ἔχω τύχην ἐγὼ δὲν ἐπικαλοῦμαι
τὸν... ἐκεῖνον;... γιὰ χαρὰ μου αὐδὲ εἶμαι φορτωμένος
ἀπὸ ἄλλῃ κι' ἀπὸ θρήνους.

(τῷ Στιχοκόπτῃ) Νὰ σ' εἰπῶ· πολὺ φοβοῦμαι
νὰ τὸ δώσω, μήπως τύχη κι' εὐρεθῶ ἐμπερδευμένος.
ΣΤΙΣ. Δὲν ἐντρέπῃσαι; τί λέγεις; εἰν' ὥραϊον θάττην ἴδης
νὰ ἐλθῇ κατεσπασμένως, ἀφοῦ ἅπαξ τ' ἀναγνώσῃ.
Πλὴν παρακαλῶ, ν' ἀκούσῃς μόνον καὶ νὰ μὴ μοὶ δίδῃς
ἀφορμὰς ὅπως λαλῶμεν· πρόσμεινον νὰ τελειώσῃ.

(ἐξακολουθεῖ τὴν ἀνάγνωσιν)

Τῆς μοίρας θῦμα δύσμοιρον τὸ οἶμοι ἀναπνέω,
Εἰς ποῖα φεῦ! τὸ πένθος μου πυκνὰ νὰ κρύψω δάση;
Ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον... Θεέ μου; καὶ τί πταίω;
Πταίει ὁ ναυαγὸς ποθῶν εἰς τὴν ξηρὰν νὰ φθάσῃ;

ᾧ παρελθόν μου!... ἄλλοτε πρὶν ἀγαπήσω ἔτι
κι' ἐγὼ ἐπὶ τὰ χεῖλη μου εἶχον εὐδαιμονίας
φαιδρὸν μειδίαμα· κι' ἐγὼ τὰ παιδικά μου ἔτη
διήγουν ἀμέριμνος, χαρίεις νεανίας.

Θλίψιν δὲν εἴξευρον ἐγὼ τῆς εὐθυμίας Κροῖσος·
τὸν ἔρωτα ἐνόμιζον ὅλης καὶ πόθου κράμα,
καὶ ἂν γυναῖκα ἐβλεπον καλλίμορφον — Πᾶ! ἴσως
εἶναι ὥραία, ἔλεγον, πλὴν δὲν ἔχει πολὺ θάμνα.

ΚΝΙΔ. (καθ' ἑαυτὸν)

— Ἔσκασα, δὲν ὑποφέρω!

(τῷ Στιχοκόπτῃ) στήθι φίλε.

ΣΤΙΧ. Τί συμβαίνει;

ΚΝΙΔ. Μὴ πρὸς κακοφανισμόν σου· καὶ ἐγὼ ιδέαν μίαν
ἔχ' ὅτ' εἶνε ὅλα ταῦτα περιττά :: Νὰ ... δὲν πηγαίνει
νὰ ἐγράφομεν καθ' ὕπνον πῶς τὴν εἶδον τὴν πρωτάν;
ΣΤΙΧ. Ἀπαγε! τί λέγεις Κνίδα; Ἄ! τὸ βλέπω οὐδὲν
μέλλον

εἰς τὴν ποίησιν προλέγεις· μάθε φίλε ὅτι πρέπει
πάντοτε λεπτός νὰ ᾔσαι εἰς τὴν ποίησιν· ὁ θέλων
νὰ εἰπῇ τοιαῦτ', εἰς μῖσος τὴν ἀγάπην εὐθύς τρέπει.
Αἶ! ὁ ποιητὴς γεννᾶται.

ΚΝΙΔ. Ἄν δὲν γεννηθῇ θὰ ᾔηαι
ἐμβρυον.

ΣΤΙΧ. Καλά... Πλὴν, φίλ' ὑπόμεινον· ὀλίγους μόνον
ἔχομεν ἀκόμη στίχους· προσοχή· τὰ ὦτα τείνε
μὴ τὸ τέλος σοῦ ἐκφύγῃ.

ΚΝΙΔ. Λέγε δυνατὰ, μὲ τόνον.

ΣΤΙΧ. (ἐξακολουθεῖ τὴν ἀνάγνωσιν)

Τί μ' ἐμελλεν ἂν ἤκουον ὅτι καλὴ τις κόρη
ἀπέθανε τὸν ἔραστὴν τὸν ἄπιστον καλοῦσα;
ἢ ὅτι ἄλλος ἔτρεχε τὴν νύκτα εἰς τὰ ὄρη;
Δὲν εἶναι ἔρωσ, ἔλεγον, τὸν ἔπλασεν ἡ μοῦσα.

Τοιοῦτος ἦμην ἄλλοτε, πλὴν τώρα! μάτην τώρα
πειρᾶται τὸ μεῖδιόν μου τὸ πρῶτον νὰ ἀνθήσῃ,
δὲν ἔχω εἰμὴ δάκρυα. Εἶναι πικρὰ τὰ δῶρα
τοῦ ἔρωτος ἂν τὸν θνητὸν θέλει νὰ τιμωρήσῃ.

Σ' ἠγάπησα καὶ ἤλπισα ὅτι καὶ σὺ μ' ἠγάπας·
φροῦδος κατόπιν ἡ ἐλπίς ἄργα πλὴν ἀπεδείχθη.
Μ' ἠρνήθης. Τότ' ἐνόησα ὅτι οἰκτρῶς μ' ἠπάτας.
Υἱάινει τοῦ μνήματος ἡ θύρα μοι ἡνοιχθή.
ΣΤ. Πῶς σοὶ φαίνεται;

ΚΝΙΔ. Τῷ ὄντι δὲν εἰν' ἄσχημον. Πῶς ὁμως

ΣΤΙΧ. ὦ! συγγνώμην! Δὲν σὰς εἶδον· ὕδμισα ὅτ' ἦτο
ἄλλος.

Κύριε Κύρ Ξενοφάγε, καὶ ὠμίλησα τοσοῦτον
αὐθαδῶς· ζητῶ συγγνώμην ἂν ἐμάρανα τὸ κάλλος
τῆς κομψοπρεποῦς ῥινός σας.
(καθ' ἑαυτὸν)

θᾶχιν βάσανα μὲ τοῦτον.

ΞΕΝ. (Πραῦνόμενος)

Λοιπὸν ἔστω· δὲν πειράζει· εἰς τὸ πλύσιμον ἐβγαίνει.
Τώρα πρέπει ἐπ' ὀλίγον νὰ λαλήσωμεν σπουδαίως.
(σοβαρῶς καὶ ῥητορικῶς)

Ὡς γνωρίζεις, εἰς τὸν κόσμον ἔκπαλαι τὰ δύο γένη
καὶ τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ ἐξεπλήρωσαν εὐθέως
τὸν σοφὸν προορισμὸν των, καὶ, ὡς βλέπεις καθ' ἑκάστην
ἐκτελοῦνται τόσοι γάμοι. Τί νὰ κάμης; Εἶναι νόμος
φυσικὸς καὶ ἀναγκαῖος. Διὰ τοῦτο ἐστοχάσθην
ὅτι καὶ ἐγὼ δὲν πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ ζῶ μόνος.

Εὐτυχῶς...

ΣΤΙΧ. ὦ! ναί! βεβαίως σὰς χρειάζεται καὶ μία
καλὴ ῥάβδος... ὦ! συγγνώμην. Ἦθελον νὰ εἶπω ἄλλο·
μία σύζυγος σὰς λείπει τρυφερὰ κοὶ ἐρασμία,
σύντροφος πιστὴ τοῦ βίου καὶ, καθὼς δὲν ἀμφιδάλλω,
συνεταῖρος τῆς χαρᾶς σας, τῆς ὀδύνης, τῶν φροντίδων,
γλυκερὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ τερπνὴ συνοδοιπόρος.
Πόσον φρόνιμα φρονεῖτε! πρὸ πολλοῦ ἐγὼ κατεῖδον
τοῦ ἀσκητικοῦ τοῦ βίου ὅτι σὰς ἐπῆλθ' ὁ κόρος.

ΞΕΝ. Ναί! ναί! ναί! λαμπρὰ τὸ εὔρες. Καὶ ἐγὼ αὐτὸ
(σοβαρῶς)

ἐσκέφθην.

Εὔρον δὲ ὡραίαν νύμφην, ἣ ὁποία θέλει ἔλθῃ
μετ' ὀλίγον ἵνα μ' ἴδῃ· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐστέφθην
δυστυχῶς εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ποιητικoὺς εἰσέτι,

νὰ κατασκευάζω στίχους ἐπομένως δὲν γνωρίζω,
 ἀφ' ἑτέρου εἶν' ἀνάγκη νὰ τῇ δώσω ποιημὰ τι
 σήμερον ὅταν θὰ ἔλθῃ ἵνα μ' ἴδῃ, ὡς ἐλπίζω,
 καὶ ἐξ ἄλλου πάλιν μέρους ἔξεύρω ὅτι κάμνεις καὶ
 καὶ στίχους περιφήμους· διὰ ταῦτα καὶ διότι
 ἔχω καὶ βαρεῖαν ῥάβδον ἣτις ἔνδον περιμένει
 δύο ὤμους νὰ γνωρίσῃ, σοὶ διακηρύττω ὅτι,
 ἂν δὲν κάμῃς στίχους, αὕτη πρὸς συνάντησίν σου βαίνει.
 ΣΤΙΧ. (καθ' ἑαυτὸν)

Σατανᾶ ! μ' ἔμαθαν ὅλοι καὶ θὰ μὲ γυμνώσουν τώρα !
 Τί νὰ κάμω; νὰ τῷ δώσω τὸ κατάλληλον ἐκεῖνο
 ποίημα;.. πλὴν τί; θὰ κάμω ὅλους μου τοὺς στίχους δῶρα
 εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον; καὶ ἐγὼ τί θ' ἀπογίνω;
 ἐὰν ὅμως δὲν τῷ δώσω... ὦχ! ἀλλοίμονον! τὸ ξύλον...
 Ἄχ! Θεέ μου, τί βασάνους! ῥάβδος, δόξα, Ξενοφάγοι...
 (τῷ Ξενοφάγῳ)

Κύριε οἰκοδεσπότα, ὡς τῆς ἔριδος τὸ μῆλον
 ἐκατήντησα καὶ ὅλοι, ποῖος νὰ μὲ πρωτοφάγῃ,
 τρέχουν...

ΞΕΝ. Πῶς;

ΣΤΙΧ. Δὲν λέγω τοῦτο.

(καθ' ἑαυτὸν) Μὰ τί νὰ εἰπῶ Θεέ μου;

... Καὶ Θεοῦς ἀνάγκη πεῖθει.
 (πορεύεται εἰς τὴν τράπεζαν καὶ λαμβάνει χαρτίον τι)

ὦ καλοὶ χρυσοὶ μου στίχοι!
 θὰ σᾶς δώσω καὶ ὁμοίους δὲν θὰ δυνηθῶ ποτέ μου
 νὰ ποιήσω· χαίρου, χαίρου, ἀσπλαγχνος, κακοῦργος
 τύχη!

(τῷ Ξενοφάγῳ)

Ἰδού, Κύριε, δὲν ἔχω ἄλλο πλέον ἀπὸ τοῦτο.

Νὰ τ' ἀκούσῃς καὶ νὰ μ' εἴπῃς ἂν νὰ κλαίω τώρα πρέπει

ὅτε μέλλω νὰ τὸ χάσω διὰ πάντα. "ὦ! τοσοῦτω
τὰ ἐπίγεια ἢ τύχη δὲν ἐπίστευον νὰ τρέπη.

(ἀναγινώσκει)

Σὲ εἶδον ὠραία

σὲ εἶδον χθὲς πρῶτον...

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΥΑΡΟΠΟΤΗΣ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΥΔΡ. (εἰσερχόμενος)

Κι' ὁ ἔρωσ ἐντός μου

εἰσῆλθε μὲ κρρρότον

μ ι φ ἄ, ρ ἐ, λ ἄ, ν τ ὀ

Δός μοι νερό.

Τὸν διάβολον τὸν εἶδες στίχους νὰ κατασκευάζῃ

κι' εἰς ἐμὲ νὰ μὴ τὸ λέγῃ! Καλοὶ φίλοι, καλ' ἡμέραν

ΣΤΙΧ. Καλ' ἡμέραν.

ΥΔΡ. Ποῖος εἶναι οὗτος ὅστις σὲ σκεπάζει
μὲ τὸ μέγ' ἀνάστημά του;

(τῷ Ξεροφάγῳ) Κύριε, πήγατε πέραν.

ΞΕΝ. (τῷ Ὑδροπότῃ ὀργίλως)

Φύγε σύ! Πᾶ! βλέπεις τρόπος; Ἴδ' εὐγένειαν καὶ ἤθη!

Καὶ πῶς, Κύριε, νομίζεις ὅτι δύνασαι τοσοῦτον
ἀναιδῶς νὰ μάς προσβάλλῃς;

(τῷ Στιχοκόπτῃ) Δίωξ' τὸν πακοῆθη.

ΥΔΡ. Ἐἰδέ-εἰπέ, τί θέλεις; ἄφησε τὸν φίλον τοῦτον.

Τί ὑβρίζεις;

ΞΕΝ. Οὕτω θέλω.

ΥΔΡ. (χειρονομῶν ἀπειλητικῶς)

Οὕτω θέλεις;

ΣΤΙΧ. (παρεμβάλνει μεταξύ των) Ἑσυχία,
Ἵδροπότια! Δὲν πειράζει καὶ ἂν εἶπεν ἓνα λόγον
ζωηρόν.

(τῷ Ξενοφάγῳ) Κύρ Ξενοφάγε, αὕτη ἡ φιλονεικία
ἂν αὐξήσῃ, θὰ προστρέψῃ εἰς τὸν οἶκον μέγαν ψόγον,
ὅτι δηλαδὴ, ἐνταῦθα ὅστις ἔλθει τρώγει ξύλον·
τότε δὰ αἱ ἐπισκέψεις θὰ σπανίσουν. ὦ! θεθαίως
τίς ποτ' ἄνθρωπος θὰ ἔλθῃ νὰ ἰδῇ τοιοῦτον φίλον,
ὅστις γλύκυσμα προσφέρει πικρὸν τόσον; Καὶ σπουδαίως
θὰ βλαβῇς Κύρ Ξενοφάγε ἐπειδὴ οὐδ' ἡ σκληρά σου. . .
ΞΕΝ. Σιούτ! Σιώπα. Τῷ χαρίζω τὴν ζωὴν χάριν σοῦ
μόνον

ΥΔΡ. Μεγαλόδωρος χά! χά! χά!

ΞΕΝ. (τῷ Ὑδροπότῃ) Θὰ σοὶ κάμω τὰς πλευράς σου...

ΥΔΡ. Μαλακάς ὡς ἡ γαστήρ σου, χά! χά! χά!

ΞΕΝ. Ἰδὲ τὸν ὄνον!

ΥΔΡ. Ἄνευ ἐφιππίου, μᾶλλον ἄνευ ἐπονίου χά! χά!

ΞΕΝ. (τῷ Στιχοκόπτῃ κωλύοντι αὐτὸν)

Ἄφες με δπως τὸν μάθω πῶς γελοῦν, Κύρ Στιχοκόπτα.

ΣΤΙΧ. (κρατῶν αὐτὸν)

Μὴ νὰ ζῇς.

ΞΕΝ. Θὰ τὸν φονεύσω.

ΥΔΡ. Μὲ τὰ πράσα χά! χά! χά! χά.

ΣΤΙΧ. Εἰν' ὁ τάλας μεθυσμένος, Κύριε οἰκοδεσπότια·
τί σὲ μέλλ' ὅτι κί' ἂν λέγει; δὸς τῷ διαδόλῳ τόπον
καὶ φιλιωθῆτε.

ΞΕΝ. Ὅχι· εἰν' ἀδύνατον.

ΥΔΡ. Τὰ εἶφη,

τὰς μαχαίρας, τὰς περόνας φέρετε, μὲ κάθε τρόπον
θέλω νὰ σφαγῶ χά! χά! χά!

ΞΕΝ. Βλέπ' ὁ νοῦς του πῶς τοῦ λείπει.

ΣΤ. Βέβαια· λοιπὸν τὰς χεῖρας δόσατε, κάμετ' εἰρήνην
ΞΕΡ. Ἀλλ' αὐτὸς φρονῶ δὲν θέλει.

ΣΤΙΧ. Θέλει.

(τῷ Ὑδροπότῃ)

Δὸς τὴν χεῖρα, δός την.

Ὑδροπότα... Οὕτως. Εὐγε! Δόξα τῷ Θεῷ, γαλήνην
ἥδη βλέπω.

ΞΕΝ. (λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ Ὑδροπότου)

Νέε φίλε!

ΥΔΡ. (ὁμολῶς τὴν τοῦ Ξενοφάνου)

Γέροντά μου!

ΞΕΝ. Τὸν ἱππότην

ἤθελε μονομαχίαν.

ΥΔΡ. Ἀστείότης· γινώριζ' ὅτι

ἡ ζωὴ κί' ἡ κεφαλ' εἶναι, αἱ στενωτέραι μου φίλαι.

ΣΤΙΧ. Καὶ ἐγώ;

ΥΔΡ. Καὶ σὺ ναί· τρίτος.

ΞΕΝ. Κι' ἐγὼ τέταρτος διότι...

ΥΔΝ. Ναί· τῶν φίλων μας οἱ φίλοι εἶναι φίλοι μας,
ὦ φίλε.

ΣΤΙΧ. Εἰς τοὺς κόρακας ἢ ἔχθρα καὶ ἄς ζήσῃ ἢ ἀγῶπη.

ΞΕΝ. Μάλιστα... Ν' ἀναχωρήσω καιρὸς εἶναι πλέον
τόρα.

Δὸς μοι καὶ τοὺς στίχους.

(ὁ Στιχοκόπτης τῷ δίδει τὸν χάρτην)

Εὐγε! ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάττῃ.

Χαίρετε ἀγαπητοί μου.

ΥΔΡ. Ἐς τὸ καλόν.

ΣΤΙΧ. Καλὴ σας ὥρα.

(ἀναχωρεῖ ὁ Ξενοφάνης).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΣΤΙΧΟΚΟΠΤΗΣ καὶ ΥΔΡΟΠΟΤΗΣ.

ΣΤΙΧ. Δόξα σοι Θεέ! ὀλίγον ἔτι καὶ θά ῥῃθ' ἐνταῦθα
δύο λέοντες λυσώδεις κατ' ἀλλήλων ἐφορμῶντες.

ΥΔΡ. Δὲν ἐντρέπεται, καυμένε Στιχοκόπτα. "Όλα ταῦτα
δὲν εἶν' ἄλλο παρ' ἀστεῖα. Λέοντες; καὶ ποῦ ὀδόντες;
ποῦ οἱ ὄνυχες; νομίζεις ὅτι ὅταν τινὰ λούσης
μ' ὕδρεις, θέλουν σοὶ πετράξει τὸ παραμικρὸν τὸ σῶμα;
Πόσον ἀπατᾶσαι! μόνον κραυγὰς, ὕδρεις θὰ ἀκούσης,
κ' ἐπὶ τέλους θέλει πέσει ἡ τιμὴ καὶ μόνον πτώμα.

ΣΤΙΧ. Ἐχεις δίκαιον· πιστεύω καὶ ὁμολογῶ· τοιαῦτα
τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος δυστυχῶς τὰ ῥῃθι εἶναι...

Ἀλλὰ, φίλε Ὑδροπότα, κάθισε καὶ ἄφες ταῦτα.

Πῶς πῆγαίν' ἡ ἐργασία; ἡ υἰαία σου πῶς εἶναι;

ΥΔΡ. Καλὰ, κάλλιστ' αὖ, καλὲ μου. Ἦλθον νὰ σ' ὑπεν-
θυμίσω

ἓνα γθεσινόν σου λόγον· μ' εἶπες ὅτι θὰ μοὶ στείλῃς
τὸν Ὁράτιον ὃν ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ σοὶ ζητήσω,
ἐπομένως νὰ τηρήσῃς τὴν ὑπόσχεσιν ὀφείλεις.

ΣΤΙΧ. Τὸν Ὁράτιον; βεβαίως...

ΥΔΡ. Ἐννοῶ, νὰ μοὶ τὸν πέμψῃς
ἥσο ἑτοιμος.

ΣΤΙΧ. Ναί· ὅμως ἐπισκέψαις παρ' ἐλπίδα
μὲ ἐκώλυσαν.

ΥΔΡ. Ἀ! τότε μακρὰν ἔστω πᾶσα μέμφεις.

Πλὴν, ν' ἀναγινώσκῃς στίχους πρὸ ὀλίγου ἐδῶ εἶδα.

ΣΤΙΧ. Μικρὰ πράγματα, καλὲ μου Ὑδροπότα· ἐνθυ-
μεῖσαι;

κἄποτε σοὶ διηγήθην ὄνειρόν μου τι ὥραϊον,
καὶ μοὶ εἶπες — Στιχοκόπτα, ᾧ τὸν καιρόν σου πλέον
εἶσαι

ποιητῆς καὶ σὺ νὰ γίνῃς. — Τοῦτο κατωρθώθη πλέον.
ΥΔΡ. Οὕτως αἶ! καὶ δὲν μοὶ δίδεις σὲ παρακαλῶ ὀλίγον
ψυχρὸν ὕδωρ. Ἀλλὰ λέγεις τὴν ἀλήθειαν;

ΣΤΙΧ. Εὐκόλως

δύναμαι νὰ τ' ἀποδείξω.

ΥΔΡ. Τὸ νερόν ὥς κατεπεῖγον
κατὰ πρῶτον νὰ μοὶ δώσης, καὶ ἔπειτα γίνομαι ὁλως
ιδιὸς σου, καὶ νὰ εἴπῃς ὅ,τι θέλεις σοὶ παρέχω
πλήρη ἄδειαν.

ΣΤΙΧ. (δίδων αὐτῷ ὕδωρ)

Νὰ πῆς . . . Περὶ τούτου θὰ σὲ πείσω
ἂν σοὶ δείξω ποιημά τι, ὅπερ ἀπὸ χθὲς σοὶ ἔχω
ἕτοιμον.

ΥΔΡ. Ἐὰν ἀξίζει, δός μοι το· θὰ τὸ τονίσω
Εἰς τοῦ ρε, λ ἂ, σ ο λ τὸ μέλος.

ΣΤΙΧ. Πα! δὲν κάμνει, θὰ τὸ στείλω
ᾧ τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα, ὅπου θέλει κάμει κρότον.
Μὴ λοιπὸν μοῦ τὸ στερήσης.

ΥΔΡ. Τότ' ἀλλάσσει, καὶ ὀφείλω
ἐπειδὴ σὲ ἔχω φίλον νὰ τὸ κρίνω ἐγὼ πρῶτον. . .
Ἀλλὰ διατί δὲν θέλεις νὰ τὸ στείλῃς τονισμένον;
Ἄνευ μουσικῆς οἱ στίχοι εἶναι ῥόδον εἰς σκιῶδη,
σκοτεινὸν καὶ ψυχρὸν τόπον ἀνοήτως φυτευμένον·
εἶναι κόρη δίχως ἄνδρα· καθὼς τ' ἄνθη τὰ εὐώδη
θέλουν ἥλιον καὶ ἡ κόρη θέλει ἄνδρα, παρομοίως
καὶ οἱ στίχοι θέλουν μέλος. Ὡς καλὸν λοιπὸν νομίζω,
ἐπειδὴ, καθὼς γνωρίζεις, καταγίνομαι ἰδίως
εἰς τὴν Μουσικὴν καὶ πλεῖστα ποιήματα τονίζω,

νὰ μοὶ δώσης καὶ τοὺς στίχους δι' αὐτό.

ΣΤΙΤ. Δὲν σοὶ τοὺς δίδω,
εἶπον ὅτι θὰ τοὺς στείλω.

ΥΔΡ. Αἱ καλὰ! δὲν ἐπιμένω
ἀφ' οὗ καὶ καλὰ δὲν θέλεις ... ἀλλὰ πρέπει νὰ τοὺς ἴδω.
ΣΤΙΧ. Τώρα· θὰ τοὺς ἀναγνώσω.

(λαμβάνει χαρτίον τι ἐκ τῆς τραπέζης)

ΥΔΡ. Λοιπὸν λέγε, περιμένω.
ΣΤΙΧ. Εἶχον κάμει πολλοὺς στίχους, πλὴν τοὺς πλεί-
στους ἠναγκάσθην

ἐκὼν ἄκων νὰ δωρήσω. Ἐπομένως θὰ σοὶ δείξω
τούτους μόνον ... ὅταν ταύτην τὴν πρῶτην ἐστοχάσθην
τὸν Ὁράτιον νὰ στείλω, ὡς σοὶ εἶπον—ἄς καθίσω,
τότ' ἐσκέφθην, ποίημά τι χάριν τούτου νὰ συνθέσω
ἀντ' ἐπιστολῆς.—Τῷ ὄντι ἐστιχοῦργησα ταχέως
εἴκοσιν ὥραίους στίχους. Σκοπῶ δὲ νὰ τοὺς προσθέσω
εἰς τοὺς ἄλλους ὅσους κάμω. Πρόσεχε λοιπὸν σπουδαίως.

(ἀναγινώσκει)

Καθὼς χθὲς σοὶ ὑπεσχέθην, τὰ ποιήματα σοὶ στέλλω
τοῦ καλοῦ μας Ὁράτιου, αὐστηρῶς δὲ παραγγέλλω
(μὴ πρὸς κακοφαισισμόν σου) πρὶν ἢ ἀναγνώσης ταῦτα,
ἀκριβῶς νὰ ἐκτελέσης ὅτι σημειῶ ἐνταῦθα.

Εὐκολος ἡ συνταγή μου εἶν' εἰς σὲ καθὼς γνωρίζω
τρία ὕδατα νὰ πῆς κύπελλα πρῶτον ὀρίζω.
Ἐπειδὴ ἡ σὴ καρδιά εἶν' ἐπιρρέπης εἰς θρήνους,
μὲ τὸ φάρμακόν μου τοῦτο θ' ἀποφύγῃ τοὺς κινδύνους.

Ἀφοῦ δὲ ἀργὰ τὰ πῆς καὶ βεβαίως θὰ τὸ κάμῃς
ὄχι μὲ πολλήν σου λύπην, νὰ ἄρχισης ὡς ἱμάμης
ἐν ντὸ, ρέ, μι, φά, νὰ ψάλλῃς ὅπως τὰ ποντίκια κρύψῃς,
καὶ ἐπὶ τέλους χωρὶς φόβον τὸ βιβλίον νὰ ἀνοίξῃς.

Ἐπειτα ν' ἀναγινώσκῃς ἀνὰ δεκαπέντε φύλλα,
 ἂν δὲ τοῦτο πράττων τύχῃ καὶ συγκινηθῇς, τὰ κοῖλα
 καὶ μεγάλα κύπελλά σου εὐθὺς πρέπει νὰ γεμίσῃς,
 καὶ νὰ τὰ κενώσῃς, ἄλλως δάκρυα πολλὰ θὰ χύσῃς.

Οὕτως ἀβλαβῆς τελείως θὰ διέλθῃς τὸν ἀγῶνα·
 ἄλλως θαλερὸν θ' ἀρπάσῃς αἰφνιδίως δάφνης κλώνα
 καὶ μὲ στίχους θὰ ἐκθέτῃς τῆς καρδίας σου τὰς θλίψεις.
 Αὐτὰ, φίλε μου, θὰ πάθῃς, ἐάν τ' ἄνω παραλείψῃς.

ΥΔΡ. Εὖγε! Εὖγε! κἀμνεις στίχους ἀσυγκρίτως ὑπερ-
 τέρους
 τῶν τοῦ ποιητοῦ μας Δεῖνα.

ΣΤΙΧ. Εἶναι ποιητῆς ὁ Δεῖνα;
 Μάλιστα· κι' ἐκ τῶν σπανίων. Ἄκουσε τοὺς καλλιτέρους
 στίχους τοῦ τοὺς ἐπιγράφει « τῆς καρδιᾶς τὰ μαῦρα
 κρῖνα ».

Ἀπὸ τὴν πόλιν ἔρχομαι
 ἔς τὴν κορυφὴν κανέλλα,
 καὶ ζαχαρῖτα δέχομαι
 καλὸν σοῦ κατευόδιον.

ΣΤΙΧ. Ἀστετεύεσαι;

ΥΔΡ. Καθόλου. Πρόσεχε μὲ ποῖον πάθος
 ἀλλαγῇ ὁ ποιητῆς μας ἐκδηλοῖ τὸ αἰσθημὰ του.

Ἐπέρασ' ἀπ' τὸ σπῆτι σου
 ἤτονε μέσημέρι
 ἐγλύστρισα καὶ ἔπασα
 καλὰ καμ' καὶ σηκώθηκα.

Εἶτα δὲ στρέφων τὸν λόγον καὶ δακρύων ἀοράτως,
 ἐξομολογεῖται οὕτω τὰ φρικώδη βάσανά του.

Εἶσαι ὡς πέτρα ἄσπλαγχνη
πικρὴ ὥσάν κιννίνο,
ἂν ἄρωστήσω θὰ σὲ πιῶ
τὰ δόντια μου θὰ σπάσω.

Κ' ὕστερ' ἀπὸ τὰ δόντια μου
θὰ πάρω 'να τοεκοῦρι
καὶ εἰς τὸ περιβόλι σου
θὰ κόψω τὸν λαιμόν μου.

Καὶ τότε τὸ κεφάλι μου
κομμένο θὰ τὸ φέρω
νὰ τὸ ἰδῇς καὶ νὰ χαρῇς
ἄχ! συγκινήθηκα.

Βλέπεις, βλέπεις φαντασίαν; δι' αὐτὸ κι' ἐγὼ τοὺς ἔχω
τουισμένους. Στιχοκόπτα, δός μοι καὶ τοὺς ἰδικούς σου.
ΣΤΙΧ. Δὲν . . . Δέν.

ΥΔΡ. Τί ἰσχυρογνώμων! ἐπὶ πλέον δὲν ἀντέχω,
θὰ τοὺς λάβω μὲ τὴν δίαν.

(πλησιάζει τὸν Στιχοκόπτην)

Τὸ ἐλάχιστον τὸ εὖς σου
ἄνοιξε νὰ σοὶ τοὺς ψάλλω. Ἄκουσε· λὰ λὰ ρὲ μὴ ρε.
Ἦχος ἀρπαγῆς.

(ἀρπάζει τὸν χάρτην)

ΣΤΙΧ. Μὴ, φίλε, μὴ νὰ ζῇς.

ΥΔΡ. Θὰ τὸ βραβεύσω
μ' ἓνα τόνον ποῦ θὰ ἦναι μία τρέλλα· χαῖρε, φίλε!
Χαῖρε, χαῖρε.

(ἀναχωρεῖ)

ΣΤΙΧ. Στάσου κλέπτα! ἄχ! ληστὰ θὰ σὲ φονεύσω.
(τρέχει κατόπιν τοῦ Ἰδρυπότου καὶ καταπειάννυται τὸ κατά-
βλημα).

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

(Αἰθουσα Ξενοφάγου, ἔχουσα θύραν, πρὸς τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου βλέπουσαν, καὶ τράπεζαν πεκαλυμμένην ἐν τῷ μέσῳ).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΑΣΚΗΤΙΣ εἰσερχομένη.

Τέλος πάντων τὴν οἰκίαν μετὰ τόσους κόπους εὔρον.
Πόση ζέστη, πόση κόνις! Ἄν εἰς ἀλευροπωλεῖον
εἰσηρχόμην κί' ἐντὸς σάκκου πλήρους ἔπιπτον ἀλεύρων,
δὲν θὰ ἐγινόμην οὕτω. Οὐφ! εἰς τοῦτο τὸ θρονίον
ἂς καθήσω, ἐκουράσθην λίαν.

(λαμβάνει θρόνον τι καὶ κάθεται)

Πόσον ἐφοβήθην
 μὲ αὐτὸν τὸν τρελλοΚυνίδαυ! Τί φησὶς, ὦ Θεέ μου!
 Θέλει νὰ τὸν ἀγαπήσω. Ἀληθῶς τὸν ἐλυπήθην
 κατ'ἀρχάς... ἀλλὰ τί; πρέπει νὰ μὴ νυμφευθῶ ποτέ μου;
 Ἐγὼ εἶμαι μία νέα νόστιμος πλὴν πτωχοτάτη,
 ὥστε ἔπρεπε θεοαίως τὴν ἀποκατάστασίν μου
 νὰ κυάξω, καὶ ὁ Κνίδας τὴν ἀγάπην ἀεφυλάττη
 ἕως πλούσιος νὰ γίνῃ. Τώρα τὴν ἀπόφασίν μου
 πρέπει ν' ἀποπερατώσω καὶ νὰ λάβω σύζυγόν μου
 τὸν καλὸν μας Ξενοφάγον, ὅστις εἶναι μὲν ὀργίλος,
 ὡς μοὶ εἶπον, πλὴν ταχέως θὰ τὸν φέρω ἔς τὸν ζυγόν μου,
 κ' ἐν ὀλίγῳ θὰ τὸν κάμω χρόνῳ πρόβατον. Ὁ φίλος
 εἶναι πλούσιος! σημαίνει ἂν ἔς τὴν ῥάχην ἔχει ἔτη

ἄρκετά; καὶ τί πειράζει ἂν ἦν ἄγριος; ὁ πλοῦτος
καὶ τὸν γέρον νέον κάμνει καὶ τὸν Σατανᾶν προσεῖι
δύναται νὰ καταστήσῃ ἄγιον. Ὁ κόσμος οὗτος
εἶναι διὰ τοὺς πλουσίους... Πλοῦτος! Πλοῦτος! τᾶλλα
μῦθοι! (5)

ὁ χρυσὸς εἶναι ἡ μόνη εὐτυχὴς πραγματικότης,
τᾶλλα ὅλα φρεναπάτη! ὁ σοφὸς μας ἡπατήθη,
ὅταν εἶπεν εὐτυχία ὅτι εἶν' ἡ μετρίτης,
ἐκτὸς ἂν τὸ μετρίτης σημασίαν ἄλλην ἔχει
καὶ δηλοῖ τὸ νὰ μετρή τις, ν' ἀριθμῇ χρυσόν. Ὁπόσῃ
ἀληθῶς ὅταν μετρώμεν εὐφροσύνην μᾶς παρέχει
τοῦ χρυσοῦ τὸ τρίγκι — τρίγκι!...

Ἄλλ' ἐγὼ ἐνταῦθα τόσῃ
περιμένω ἤδη ὥραν μόνη· φαίνεται θὰ λείπει
ὁ μνηστήρ μου. Ὡς νὰ ἔλθῃ, ἄς ἰδῶ αὐτὸ τὸ γράμμα
ὅπερ καθ' ὅσον ὁ Κνίδας μ' ἔδωκε, χωρὶς νὰ μ' εἴπῃ
οὐδὲ λέξιν.

(ἀνοίγει ἐπιστολὴν τινα)

Νὰ καὶ στίχους!... Εἶναι σοβαρὸν τὸ πρᾶγμα.

(ἀναγινώσκει)

Ἄν πνέει ἄγριος βορρᾶς ἂν βρέμῃ βαρὺς νότος...

Οὔτε ὁ βορρᾶς, καλέ μου, οὔτε ὁ βαρὺς σου νότος
ἄρκει νὰ σὲ θεραπεύσῃ. Ὁ πτωχὸς θὰ ἐτρελλάθῃ,
ἐπειδὴ καὶ τὸν ἡρνήθην· βέβαια δὲν εἶν' ὁ πρῶτος.
Διατί πτωχὸς νὰ ἦναι; καλὰ ὅλα νὰ τὰ πάθῃ.

(ἐγείρεται καὶ περιπατεῖ)

Τί ἄστεϊον ποῦ θὰ ἦνε, ὅταν μ' ἔδῃ γινομένην
σύζυγον τοῦ Ξενοφάγου! ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει
εἰς τὸν οἶκον ἐδῶ τοῦτον διαν μ' ἔδῃ φερομένην,
τότ' ὁ νοῦς του εἰς βορέας καὶ εἰς νότους θὰ πετάξῃ.
(περιφερομένη πλησιάζει πρὸς τὴν θύραν καὶ αἶφνης ὀπι-
σθοδρομεῖ)

Πᾶ! τί εἶδον; Ἀναβαίνει, ἔρχεται ἐδῶ ὁ Κνίδας;
Μήπως μ' εἶδ' ὅταν εἰσῆλθον; Καθὼς φαίνεται νομίζει
ὅτι δύναται νὰ ἔχῃ ἐκ τῶν στίχων του ἐλπίδας·
τὸν κακόμοιρον! ὅτ' εἶμαι μνηστὴ ἄλλου δὲν γνωρίζει.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΚΝΙΔΑΣ καὶ ΑΣΚΗΤΗΣ.

ΚΝΙΔ. (μὴ βλέπων τὴν Ἀσκήτιδα)

Κύριε οἰκοδεσπότα, ἦλθον ὅπως σοὶ ζητήσω
νὰ μοι εἴπῃς ἂν ὁ Στιχο...

(ὶδὼν τὴν Ἀσκήτιδα)

Ἄ! Θεέ! μὲ ἀπατῶσι

ἄρᾳ γὰρ οἱ ὀφθαλμοί μου; τί χαρά· ποῦ νὰ ἐλπίσω
ὅτι ἔμελλε νὰ μ' εὕρῃ ἐδῶ εὐτυχία τόση!

Πῶς ἐνταῦθα; καλὰ εἶσθε; σὰς εὐχαριστῶ, ἐπίσης
καὶ ἐγὼ καλὰ...

ΑΣΚ. Πῶς ἔχεις;

ΚΝΙΔ. Τίποτε δὲν ἔχω· θλίψεις
εἰς τὸ στήθος μόνον.

ΑΣΚ. Χαίρω· ποῖον ἦλθες νὰ ζητήσης;

ΚΝΙΔ. Χαίρεις; Βέβαια δὲν ἔχεις εἰς τὸ συνειδὸς σου
τύψεις!

ᾠ! εἶπε, σκληρὰ Ἀσκήτις, ἐτι δὲν μὲ ἐλυπήθης;
οἶκτον ἔλαβες ἢ ὄχι εἰς τὰ τόσα θάσανά μου;

Ἄχ! θὰ ἐπραττον ὁ τάλας ὅ,τι δῆποτ' ἂν ἀπήγεις
ὅπως ἅπαξ κἂν ἀκούσω παρὰ σοῦ τὸ ὄνομά μου
προφερόμενον γλυκέως! Ἄ! σκληρά! σὺ μένεις ὅλως
ἄκαμptos. Τί; δὲν σ' ἀρέσκω; μὴ δὲν εἶμαι τάχ' ὠραίος;
μὴ δὲν σ' ἀγαπῶ;

ΑΣΚ. ᾠ Κνίδα, θέλεις νὰ λαλῶ ἀδόλως;

Δὲν ἄρνοῦμαι μὲν ὅτ' εἶσαι εὖμορφὸς τῷ ὄντι νέος,
καὶ μ' ἄρέσκεις ὡς πρὸς τοῦτο· πλὴν, καλὲ μου, μὴ
νομίζεις

ὅτι μὲ αὐτὰ καὶ μόνα δύναται νὰ νυμφευθῇ τις;
Πῶς θὰ ζήσωμεν ἀντίως χωρὶς χρήματα; Ἐλπίζεις
εἷς τινα κληρονομίαν;

ΚΝΙΑ. Ἀκουσόν μου, ὦ Ἀσκητις!

ΑΣΚ. Τί ν' ἀκούσω; Σὺ δὲν ἔχεις ποῦ τὴν κεφαλὴν σου
κλῖναι.

Ἔχεις χρήματα;

ΚΝΙΑ. Πῶς; ὅμως...

ΑΣΚ. Ἐργασίαν;

ΚΝΙΑ. ὦ! προσκαίρως
βέβαια ἀργῶ, πλὴν...

ΑΣΚ. Βλέπεις ὅτι ἄδικον δὲν εἶναι
νὰ σὲ παραιτήσω πλέον; ὡς πτωχὴ πρέπει ἐγκαίρως
νὰ σκεφθῶ περὶ συζύγου ἄλλου.

ΚΝΙΑ. Ἐντροπή, Κυρία!

Ποῦ εἶναι αἱ ὑποσχέσεις καὶ οἱ ὅρκοι σου;

ΑΣΚ. Χά! χά! χά!

Βλέπω, φίλε μου, ὅτ' εἶσαι καθὼς τὰ μωρὰ παιδία.
Ἐποσχέσεις; καὶ νομίζεις ὅτι ταύτας πρέπει τάχα
πάντοτε τις νὰ φυλάττῃ; Ἐλησμόνῃς τοῦ λύκου (6)
καὶ τιθῆς τινος τὸν μῦθον; Τέλος πάντων ὅλα μάτην
ὅσα λέγεις χάνεις· εἶμαι μνηστευμένη μὲ τοῦ οἴκου
τούτου τὸν δεσπότην, ὅθεν...

ΚΝΙΑ. ὦ Θεέ! ποίαν ἀπάτην
μ' ἔπαιξε!

ΑΣΚ. Φίλε μου, φύγε· δυνατόν νὰ ἔλθῃ τόρξ
ὁ μνηστήρ μου Ξενοφάγος.

ΚΝΙΑ. Δὲν μὲ μέλει, εὔτε φεύγω.

*Αν δὲν τὸν βαρυνπληγῶσω νὰ μὴ μ' εὖρ' ἡ ἄλλη ὥρα
(τρέχω; ἐμμανῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας)

"Αχ! ποῦ εἶσαι Ξενοφάγε; "Ανάνδρε! ἐλθὲ σοὶ λέγω.

Αἶ; ποῦ κρύπτεσαι; ἐμπρός μου νὰ προβάλῃς θὰ τολμήσῃς;
τίς τολμᾷ, τίς ἔχει θάρρος τὴν μνηστὴν νὰ μοῦ ἀρπάξῃ;
Σὺ δειλὲς; ἐλθὲ, τί εἶναι ἥρως Κινίδας νὰ γνωρίσῃς.
Ξενοφάγε! Ξενοφάγε! . . .

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΞΕΝΟΦΑΓΟΣ καὶ οἱ ἀγνωτέρω.

ΞΕΝ. (εἰσερχόμενος δρομαίως)

Ἐφθασα! Ποῖος μὲ κράζει;

ΚΝΙΔ. (καταπτοηθεϊς)

Τίποτε! παρών...

ZEN. (Χαιρετῶν τὴν Ἀσκήτιδα)

Φιλτάτη, ταπεινός σας δοῦλος . . . Τοῦτον

δὲν γινώριζω.

ΑΣΚ. Ὁ στενός μας εἶναι συγγενής, ὁ Κνίδας.

ΞΕΝ. Κύριε στένέ τί χάρμνεις;

(τῇ Ἀσκήτιδι) Συγχωρεῖτε ἂν τοσοῦτον

ἤργισα, διότι εἶχον τὰς τοῦ γάμου μας φροντίδας.

ΚΝΙΔ. Τὰς τοῦ γάμου σὰς φροντίδας;

EEN. Nal.

ΑΣΚ. Λοιπόν, καλέ μου φίλε,
ή υγιεία σας πώς έχει;

ΕΕΝ. Ἀρχετὰ καλὰ.

(ῥητορικῶς καὶ μετὰ στόμφου)

Ὅπως

σὰς εὐγνωμονῶ ὁ . . . (θίρρος) ὅτι ὁ ἀήρ . . . αἱ πύλαι
ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ λάβουν τοῦ . . τοῦ.. κάλλους σας . .
τὴν δρόσον.

Τὴν ψυχὴν μου... Ναί... τοὔτέστι (τὰ ἄληθμονῆσα).. ἡ
(καθ' ἑαυτὸν) αὖρα...

Πῶς νὰ κάμω, τὴν χαράν μου ὅπως πρέπει νὰ δηλώσω;
(τῷ Κνίδα, ὅστις μουρμουρίζει τι)

Κύριε στενὲ, τί λέγεις;

ΚΝΙΔ... Καὶ τὰ σὺκά σου τὰ μαῦρα.

ΞΕΝ. Σὺκα; πλὴν ποῦ νὰ τὰ εὔρω... Ἄ! τοὺς στίχους
ὡς τῇ δώσω.

(τῇ Ἀσκήτιδι δίδων αὐτῇ τὸ ποίημα)

Ἄντι λόγων, Ἀγγελέ μου, λάβε τοῦτο.

(καθ' ἑαυτὸν ἅμα ἔλαβεν αὕτη τὸν χάρτην)

Ἄχ! ἐσώθην!

παρ' ὀλίγον ν' ἀποθάνω.

ΑΣΚ. Στίχοι;

ΞΕΝ. Ἔργον, ὦ κυρία,

ἐμόν.

ΑΣΚ. (καθ' ἑαυτὴν παρατηροῦσα τὸ ποίημα)

Πᾶ! τοῦ τρελλοῦ Κνίδα γράψιμον! ὦ! τὸν προδότην!

(τῷ Κνίδα ἰδιαιτέρως)

Τώρα νὰ ἰδῆς, προδότα, ποί' ἀξίζει τιμωρία
εἰς ἐσέ· συνεννοεῖσθε αἱ; ἰδοὺ τὸ γράψιμόν σου.

ΚΝΙΔ. Δὲν γνωρίζω. Μ'εἶχε πέσει τὸ χαρτὶ αὐτὸ 'ς τὸν
δρόμον,

καὶ ὡς φαίνεται τὸ εὔρεν οὗτος.

ΑΣΚ. Εἶναι ἰδικόν σου

καὶ σοὶ ἔπεςε;

ΚΝΙΔ. Βεβαίως· σοὶ ὀρκίζομαι 'ς τὸν τρόμον
ὃν ὑπέστην πρὸ ὀλίγου.

ΞΕΝ. Ἄρα μὴ τὸ μυστικόν μου
ἀνεκάλυψεν; Τί ἄλλο αἱ κρυφαὶ συνεξηγήσεις
φανερώνουν;
(τῇ Ἀσκήτιδι)

Ἦ! φιλιτάτη, θ' ἀναγνώσης τὸ μικρόν μου
ποιημάτιον; πιστεύω ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσης

(ἢ Ἀσκητικὸς ἀναγινώσκει)

Σὲ εἶδον ὥραϊα
σὲ εἶδον χθὲς πρῶτον,
κί' ἐν δλέμμα σου φῶς μου
μ' ἐπλήρωσ' ἐρώτων.

Τὰ τόσα σου κάλλη,
ὦ κόρη, πῶς ἔχεις;
Θεᾶς κύρηνιου
ὀλίγον ἀπέχεις.

Σ' ἠγάπησ' ὁ τάλας,
εἴμ' ἴσως αὐθάδης·
δὲν ψεύδεμαι μάρτυς
ἅς ἦναι ὁ ἄδης.

Εὐχὴν ἔχω μίαν
ἐν ὄνειρον μόνον,
τὸ τέλος νὰ ἴδω
τῶν τέσων μου πόνων.

Νὰ γίνω ταχέως
γλυκὺς σύντροφός σου,
νὰ ἦμ' ὑπηρέτης
καὶ λάτρης πιστός σου.

ΞΕΝ. Εὐγε! Εὐγε! αὐτὰ ὅλα ἤθελον κί' ἐγὼ νὰ εἶπω.
Πῶς κατώρθωσε νὰ εὔρη...

(συγερχόμενος) δηλαδὴ ἐγὼ νὰ εὔρω.

ἐγὼ ἔγραψα, φιλιότη, ταῦτα, εἶναι ἐν ἐρίπῳ λόγῳ, ἔσα ἡδυνάτουν μὲ τὸ σιόμα νὰ προσφέρω.

ΑΣΚ. Εἶναι ἰδικόν σας ἔργον;

ΞΕΝ. Βέβαια· καὶ δὲν γνωρίζεις τοῦτο τὸ προτέρημά μου; εἶμαι εἰλη, ποιητάκος.

Αἱ! εἰπέ μοι ἔς τὸν Θεόν σου, ὅτι εἶμαι δὲν νομίζεις λαμπρὸς ἄνθρωπος; Πρὸς τοῦτοις εἴμ' ἐφημεριδογράφος· ἂν ἀνέγνως εἰς τὴν Φλόγα τὴν μικρὰν ἐφημερίδα ἄρθρον τι, ὅπερ — μισθοῦται, ἔλεγε, μία οἰκία τετραδρόφος μὲ σταῦλον —, αὐτὴν τὴν ἐπιφυλλίδα ἔγωγε εἶχον συντάξει. Τί ἐνόμισας, Κυρία; (εἰς Κρίδα)

Κύριε, στενὲ, βιδλία κατεσκεύασα ἀκόμη.

ΚΝΙΑ. Τὸ πιστεύω.

(ΞΕΝ. τῇ Ἀσκήτιδι.)

Ὅτι διδάξω ποιήσιν καὶ σὲ φιλιότη.

ΚΝΙΑ. Πῶς νὰ φύγω;

ΑΣΚ. Ξενοφάγε, ποία εἶναι ἡ σὴ γνώμη; (Δεικνύουσα αὐτῇ τὸ παρὰ τοῦ Κρίδα ληφθὲν ποίημα καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ).

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων δὲν ὑπάρχει στενωτάτη χαρακτῆρος ὁμοιότης;

ΚΝΙΑ. ὦ! τὴν ἔπαθα!

ΞΕΝ. Τί βλέπω; Δὲν μοι λέγεις πόθεν ἔχεις, φίλη μου, τοὺς στίχους τούτους;

Ἀπιστία, σκευωρία ἢ ἀπάτη; Ἀμφιῤῥέπω τί ἐκ τούτων νὰ πιστεύσω... θὰ ἐκδικηθῶ τοιούτους προπηλακισμοὺς δὲν θέλω.

ΑΣΚ. Φίλιτατέ μου, μὴ θυμόνης! μοι τοὺς ἔδωκέ τις νέος καθ' ὁδόν, ἀλλὰ μοι εἶναι

ὅλως ἄγνωστος.

ΞΕΝ. Τοὺς στίχους δὸς καὶ μὴ μὲ θανατόν η;
μὲ φρικώδεις ὑπονοίας. ὦ! μὴ ἔσο ὥς ἐκεῖναι·
αἱ τρελλαί!

ΑΣΞ. Ἄ! μὲ προσβάλλεις, κύριε, σοὶ λέγω ὅτι
οὐδεμίαν ἔχω σχέσιν μετ' αὐτοῦ.

ΞΕΝ. Καλῶς· μοὶ δίδεις,
διὰ νὰ παρατηρήσω κάλλιον αὐτούς;
(λαμβάνει τὰ ποιήματα καὶ παρατηρεῖ) Τῷ ὄντι
τοῦ αὐθόδου Στιχοκόπτου! ἄθλιε, τόρα θὰ ἴδῃς.
(φεύγει ἐμμανῆς)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΑΣΚΗΤΗΣ καὶ ΚΝΙΔΑΣ.

ΑΣΚ. (καθ' ἑαυτὴν)

Ἄλλο εἶδος τοῦτο πάλιν ταραχῆς. Νόστιμον πρᾶγμα!
Φαίνεται ὅτι καὶ λάθος ἔκαμα καὶ οὐδεμίαν
μεταξύ των οὔτοι σχέσιν ἔχουσιν. Ἦδη τὸ τραῦμα
τῆς ζηλοτυπίας πλέον ἔγινε καὶ θεραπείαν
ὁ καιρὸς θὰ φέρει· μόνον καὶ ἡ ἐπιτηδειότης
ἡ ἐμὴ... Ἀλλὰ μεγάλην ἔχω τὴν ἀνησυχίαν
πόθεν ἡ μεγάλη αὕτη τῶν γραμμάτων ὁμοιότης.
Ἀνεξήγητον τὸ πρᾶγμα! καὶ μ' ἐμβάλλ' εἰς ὑποψίαν
μήπως κρύπτεται τις δόλος... Ἀς ἰδῶμεν ποῦ ὑπάγει
ἐμμανῆς ὁ Ξενοφάγος· ἄρά γε θὰ ἐπανέλθῃ
γρήγορα ἢ μὴ νομίζει ὅτι ὄλην θέλω φάγει
τὴν ἡμέραν μου ἐνταῦθα; κάλλιον νὰ τῷ ἐπέλθῃ
δεινὴ νόσος.

(τῷ Κνίδᾳ) Ποῦ ἐκρύβης, Κύριε γενναῖε Κνίδα;

ΚΝ. Τί; ἐκρύβην; ἔχεις λάθος. Παρ' ὀλίγον νὰ ὁρμήσω

ὥς ἀρνίον νὰ τὸν σφάξω. Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸν εἶδα
γεροντότερον, ἐσκέφθην τὴν ζωὴν νὰ τῷ ἀφίσω.

ΑΣΚ. Εἶσαι ἠθικὸς ὡς βλέπω· οἱ δ' εἶσαι καὶ γενναῖος
σήμερον ἐδεβαιώθην· ἀληθῶς αὐτὰ τὰ δύο
προτερήματα τὰ ἔχεις.

ΚΝΙΔ. Λοιπὸν, λέγεις, εἶμαι νέος
μὲ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα προτερήματα;

ΑΣΚ. Ὅμνῶ
ὅτι εἶσαι...

ΚΝΙΔ. Λοιπὸν, φίλη, διατί αὐτὸν τὸν ἄλλον
προτιμᾷς ἐμοῦ;

ΑΣΚ. Διότι ἐσὺ χρήματα δὲν ἔχεις,
καὶ ὁ Ξενοφάγος οὗτος κέκτηται πλοῦτον μέγαν.

ΚΝΙΔ. Δι' αὐτὸ λοιπὸν παρέδης τέσους ὅρκους κτ' ὅ-
ποσχέςσεις;

ΑΣ. Πάλιν τὰ αὐτά! μικρέμου, μάθε ἂν καὶ παρακαίρως,
ὅτι ὅρκους δὲν πιστεύει ὅστις γράμματα γνωρίζει.

Μάθ' οἱ τὰς ὑποσχέσεις καὶ τοὺς ὅρκους γράφ' ὁ ἔρως
ἐπὶ φύλλων ῥόδου, ἅπερ ἔπειτα διασκορπίζει
εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀνέμων· τρέξε σὺ νὰ τὰ συλλάβῃς.

ΚΝΙΔ. Νὰ χαρῆς τὴν διδαχὴν σου καὶ τὰς ἠθικὰς
ἀρχάς σου.

Δὲν ἐντιρέπεις! ἅ! αἰσχρός.

ΑΣΚ. Πρόσχες μὴ ἐπαναλάβῃς
ἄλλοτε τὴν λέξιν ταύτην, ἐπειδὴ μὲ τὰ σωστά σου
θὰ μετανόησας τότε ἀλλ' ἀργά.

ΚΝΙΔ. Μὰ τί σοῦ εἶπα;
Ἐγὼ κλαίω τὴν κακὴν μου καὶ φθοροποιάν μου μοῖραν.
Ἄχ! θὰ νυμφευθῇς, τὸ βλέπω, καὶ ἐμὲ θ' ἀφίσης εἰτα
δυστυχῇ! Ἀργὰ ὁ τάλας φοβερὰν λαμβάνω πεῖραν
τῆς ἀπίστου σου καρδίας. Πῶς ποτε θὰ θεραπεύσω

τὸ ἀνιάτόν μου πάθος; Ἐ σκληρά;

ΑΣΚ. Ἐγὼ γνωρίζω
 συνταγὴν τινὰ σπουδαίαν, ἣν θὰ σοὶ ὑπαγορεύσω,
 καὶ ἐὰν τὴν ἐκτελέσης, θὰ θεραπευθῇς ἐλπίζω.
 Δύναται τὸν θυμοβόρον ἔρωτα νὰ παύσῃ μόνος (7)
 ὁ λιμός· ἐὰν δὲ οὗτος τίποτε δὲν κατορθώσῃ,
 τότε δεύτερον μᾶς μένει φάρμακον καλὸν ὁ χρόνος,
 ἐὰν δὲ καὶ αὗτος ἔτι δὲν ἴσῃ νὰ ἐκριζώσῃ
 τὸ φρικῶδες πάθος, τότε μένει πλέον τελευταίως
 τὸ σχοινίον καὶ ὁ σάπων.

ΚΝΙΔ. Βέβαι· ἄλλο δὲν σοὶ μένει
 παρὰ νὰ γελάς.

ΑΣΚ. Σ' ὁμνῶ ὅτι ὁμιλῶ σπουδαίως.
 ΚΝ. Δὲν πιστεύω πλέον ὅρκους. ἄχ! γυνὴ διεστραμμένη!
 τί μοι ἔπαιξες! Τοσοῦτον δὲν εἶχον ποτὲ ιδεάν
 ὅτι δύναται γυνὴ τις ν' ἀπατήσῃ! ναί· θηρία
 εἶσθε ὅλοι αἱ γυναῖκες. Ὅστις ἀγαπήσῃ νέαν
 μ' ἔρωτ' ἀληθῆ θὰ ἦνε βλάξ ἢ ζῶν. (8)

ΑΣΚ. Αἱ! φίλια
 μεταξὺ μας τόρα πρέπει, καὶ τὰ παλαιὰ μας ἔτι
 λησμονήσωμεν.

ΚΝΙΔ. Δὲν θέλω· ὄχι· ὄχι· ἡ καρδιά
 ἢ σὴ εἶναι σκληρὰ πέτρα... θάλασσα· πῦρ καὶ προσέτι
 ἢ γυνή, εἶναι μεγάλα εἰς τὸν κόσμον κακὰ τρία.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΥΔΡΟΠΟΤΗΣ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΥΔΡ. Ἐχεις λάθος, κύριέ μου.

(βλέπων τὴν Ἀσκήτιδα)

Ἄ! Κυρία, εἴμ' εὐδαίμων!

βλέπων σας. Ἐγὼ ἐζήτουν τὸν καλὸν μας Στιχοκόπτην καὶ μοὶ εἶπ' ὁ Ξενοφάγος, ὅστις ἔτρεχεν ὡς δαίμων, ὅτι ᾧδε θὰ τὸν φέρῃ.

ΑΣΚ. Τ' ὄνομά σας;

ΥΔΡ. Ὑδροπότην

μὲ καλοῦσιν ἐκ τοῦ ὕδωρ καὶ τοῦ πίνω... Ἀλλὰ ποῖος ὅτι ἡ γυνή, τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πῦρ ἔλεγ' ἐνταῦθα κακὰ εἶναι τρία; Λάθος. Ὁ πατήρ μου ὁ ὁποῖος ἦτο ἄνθρωπος μὲ πεῖραν, ἔλεγ' ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι ψεύδη, ὅτι ὁμῶς εἰς τὸν κόσμον καλὰ δύο εἶναι, δηλαδὴ παππάδες καὶ γυναῖκες.

ΚΝΙΑ. Πῶς; Τί λέγεις;

ΥΔΡ. Βέβαια· καὶ πρέπει τούτων ν' ἀπολαύωμεν.

ΚΝΙΑ. Πλὴν ποῖω τρόπο;

ΥΔΡ. Θὰ σοὶ τὸ διδάξω· τὰς γυναῖκας νὰ ἐκλέγῃς ὅπως τὸν καιρὸν φονεύσης, τοὺς παππάδες δ' ἀφ' ἑτέρου νὰ λαμβάνῃς καὶ νὰ παίζῃς, μίαν μίαν ἀδροφρόνως τὰς τοῦ πώγωνος ἐκβάλλων τρίχας.

ΑΣΚ. Εὖγε! Σοφωτέρου πατρὸς τέκνον μέχρι τοῦδε δὲν ἀπήντησα.

ΥΔΡ. Σωφρόνως σκέπτου πάντοτε καὶ τότε εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ βλέπῃς παρὰ μόνον καλὰ.

ΚΝΙΑ. Ἐστὼ· τότε πρέπει νὰ ἐκλάβω ὡς καλὸν ὅτι μ' ἡρνήθη ἡ Κυρία...

ΥΔΡ. Μετατρέπεις τὸν συλλογισμόν· ἐν τούτοις δὸς μοι ἵνα καταλάβω, διὰ ποῖον τάχα λόγον ἡ κυρί' αὐτὴ σ' ἡρνήθη;

ΚΝΙΑ. Ἐεῦρώ γώ; Διότι λέγει ἦλθεν ἡδ' εἰς ἡλικίαν νὰ φροντίσῃ περὶ γάμου.

ΥΑΡ. Ἐστὼ· ἂν καὶ τὸν γνωρίζω κι' ἐπομένως δὲν
σημαίνει
τίποτε ἂν ἤμ' ἐνταῦθα, μολοντοῦτο ἄς κρυβῶμεν.
(κρύπτονται ὑπὸ τὴν τράπεζαν)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΞΕΝΟΦΑΓΟΣ σύρων ἐκ τοῦ ὠτὸς τὸν Στιχοκόπτην καὶ ἀνωτέρω.

ΣΤΙΧ. Δυστυχία μου! τί σύρεις σκληρῶς τόσον τὸ ὠτίον
δὲν γνωρίζω τί μοι λέγεις· τί γυναῖκα; τί μνηστήν σου;
Στίχους ναί, κατασκευάζω, ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὅποῖον
τόρα λέγεις δὲν γνωρίζω. Ἀφυσόν με 'ς τὴν ζωὴν σου.
ΞΕΝ. Ἀχ! κακοῦργε! θὰ σοὶ δείξω πόσον ἡ καλὴ μου
ῥάβδος

τιμωρεῖ πάντα ἐχθρόν μου... Αἶ; ἐγνώριζες αὐθάδη
ὅτι ἡ Ἀσκήτις ἦτον... Τώρα τὴν ψυχὴν παράδος
ὑπὸ τὰ κτυπήματά μου εἰς τὸν ψυχολήπτην ἄδην.

ΣΤΙΧ. (δεδρόμενος καὶ περιτρέχων)

ὦ! ἄχ! ὦχ! Θεὲ βοήθει! τί σοὶ ἔπαισα ὁ τάλας;
Ἀχ! βοήθεια! ὦ ῥάχης! ἄ! πυρκαϊά!

(τῇ Ἀσκήτιδι) εἶπέ τον

νὰ μ' ἀφίσῃ, ἡ κυρία κρύψε μ' εἰς τὰς σὰς ἀγκάλας.

ΞΕΝ. Ἀθλίε εἰς τὰς ἀγκάλας;

ΑΣΚ. Ξενοφάγε, ἄφυσέ τον.

(ὁ Ὑδροπότης πατεῖ διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὴν χεῖρα τοῦ Κνίδα,
ἐστὶς φωνάζει)

ΚΝΙΔ. ὦχ! ἡ χεῖρ μου.

ΞΕΝ. (τῷ Στιχοκόπτη)

Καὶ ἡ χεῖρ σου καὶ ὁ ποῦς σου τολμητῖα
θὰ κοπῶσιν ἵνα μάθῃς πῶς μ' ἐμπαίζεις ἀσυστόλως.

(πλησιάζει πρὸς τὴν τράπεζαν, ὁ δὲ Ὑδροπότης τὸν σύρει ἐκ τοῦ φορέματος)

ΞΕΝ. (στρέφωρ καὶ βλέπων πλησίον του τὴν Ἀσκήτιδα)

Τί με σύρεις; τί με θέλεις; πρόσεχε καλὰ, κυρία, δὲν ἀφίνω νὰ μοῦ φύγῃ ἀτιμώρητος ὁ δόλος.

Ποῦ ἐκρύβῃ ὁ κακοῦργος; Στίχους! καὶ δὲν ἐφοβήθης μὴ τὸ μάθω;

ΣΤΙΧ. Φύλαξόν με· ἔχω αἵματα κυρία;

ΑΣΚ. Ξενοφάγε ἔχεις λάθος· σοὶ ὁμνῶ ἡπατήθης δὲν μοὶ ἔδωκ' οὗτος στίχους οὔτε μετ' αὐτοῦ καμμία μὲ συνδέει σχέσις.

ΞΕΝ. Τότε τί συμβαίνει; Δὲν γνωρίζω. πῶς νὰ κάμω νὰ τὸ μάθω; Ἀχ! Διάβολε!

ΥΔΡ. (ὑπὸ τὴν τράπεζαν) Τί θέλεις;

ΞΕΝ Πῶς; τίς εἶναι;

ΥΔΡ. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Διάβολος. Νά· τρίζω τοὺς ὀδόντας μου· ἀκούεις; Νὰ μοῦ γίνῃς βορὰ μέλλεις ἐὰν παρευθὺς τὴν ῥάβδον ἔς τὴν γωνίαν δὲν ἀφίσῃς.

ΞΕΝ. (ἀφίνωρ τὴν ῥάβδον)

Κύρ Διάβολε, ἰδοὺ με τὴν ἀφίνω·

ΥΔΡ. Σ' ἀπολύω,

ἂν μοὶ ὀρκισθῇς πρὸς τούτοις δὲ οὐδέλλως θὰ κτυπήσῃς τὸν ἐχθρόν σου ἂν τὸν εὕρῃς.

ΞΕΝ. Μὰ τὸν ἅγιον . . . ὁμνῶ
Κύρ Διάβολε συγγνώμην μὰ τὸν . . . Σατανᾶ φτοῦ!

ΥΔΡ. (ἐξάγων τὴν κεφαλὴν) Εὖγε!

Χά! χά! χά! χά! Ξενοφάγε! Ἐγὼ εἶμαι, μὴ φοβεῖσαι, ὁ Διάβολος χά! χά! χά! Δὲν τῷ ὁμοιάζω; λέγε.

ΞΕΝ. Πα! ὁ φίλος μου ὁ νέος. Ὁ Διάβολος σὺ εἶσαι;

ΥΔΡ. (ἐξερχόμενος)

Βέβαια! Δὲν με γνωρίζεις; Μὴ θυμώσης, θὰ σοὶ δείξω

τὸν ἀντερρασιτὴν σου. Στάσου. Δὲν θὰ τὸν πειράξης ὁμως.
ΞΕΝ. Σοὶ ὑπόσχομαι σπουδαίως· οἱ δὲν θὰ τὸν χτυπήσω.
ΥΔΡ. Τώρα μάλιστα. Αἴ! Κνίδα! ἔξελθε εὐθύς ἀφόδως.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ΚΝΙΔΑΣ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

(Ὁ Ὑδροπότης προσπαθεῖ νὰ σύρῃ ἐκ τῆς τραπέζης τὸν Κνίδα· ἀνθιστάμενος).

ΥΔΡ. Ὅρθιος λοιπόν!

ΞΕΝ. Ἀλλ' εἶναι ὁ στενός μας!

ΥΔΡ. Μὴ φοβεῖσαι.

ΚΝΙΔ. Δὲν φοβοῦμαι, ἀλλὰ ἄφες... ἄφες με λοιπόν
σοὶ λέγω.

ΥΔΡ. Αἴ! δὲν θέλει νὰ ἐξέλθῃ.

ΚΝΙΔ. Ἀχ! σκληρέ! δὲν μὲ λυπεῖσαι;
τὸ ῥαβδίον τοῦ δὲν βλέπεις; τί σοὶ ἔκαμος;

ΥΔΡ. Δὲν βλέπω
τίποτε· πρέπει νὰ ἔλθῃς.

ΑΣΚ. Ἐλθέ, Κνίδα, ὑπεσχέθη
ὅτι παντελῶς τό ξύλον ἐπὶ σοῦ δὲν θέλει παίξει·
θὰ τηρήσῃ ὅ,τι εἶπε· μὴ φοβεῖσαι, ἀπετέθη
καὶ ἡ ῥάβδος ἐν γωνίᾳ, ἄρα δὲν θὰ σοὶ τὰς βρέξῃ.

ΥΔΡ. Τὸ ἀκούεις;

ΚΝΙΔ. Τὸ ἀκούω· βέβαια εἶμαι γενναῖος
διὰ τοῦτο δὲν φοβοῦμαι.

(προχωρεῖ ἔμπροσθεν)

Ἴδου ἤλθον.

ΞΕΝ. Διὰ ποῖον;
λόγον ὁ στενός ἐκρύβῃ;

ΑΣΚ. Τί στενός; αὐτὸς ὁ νέος

συγγενής δὲν εἶναι, μόνον μ' ἀγαπᾷ.

ΞΕΝ. Ἄ! τὸν ἀχρεῖσον.

ΑΣΚ. Τώρα πλέον ὑπεσχέθης ὅτι δὲν θὰ τὸν πειράξης.

Ἄκουσον λοιπὸν νὰ σ' εἶπω καθαρώτατα τί τρέχει.

ΞΕΝ. Λέγε. Ὅμως ἦτο τάχα δίκαιον νὰ μὲ γελάσης;

ΑΣΚ. Αἶ καλὰ... Ὁ Κνίδας οὗτος δύο τρίζ ἔτη ἔχει

ὅπου μ' ἀγαπᾷ, ἐγ' ὁμως ἐπειδὴ εἶμαι μὲ μέτρα

καὶ μὲ νοῦν τὸν ἔρωτά του δὲν ἐδέχθην· διὰ τοῦτο

οὗτος μ' ἔλεγε συχνάκις ὅτι εἶμαι σκληρὰ πέτρα

καὶ... καὶ τὰ λοιπὰ νοήσας δ' ἀκολούθως ὅτι οὕτω

τίποτε δὲν κατορθώνει, ἤλλαξε τὸ φύλλον τότε

καὶ μοι ἔδωκε τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους τώρα εἶδες.

Αὕτη εἶνε ὅλη ὅλη ἡ ὑπόθεσις.

ΥΔΡ. Καὶ πότε

σοὶ προσέφερε...

ΞΕΝ. Σιώπα.

ΚΝΙΔ. (καθ' ἑαυτὸν)

Ὅλαι πλέον αἱ ἐλπίδες

ὅσας εἶχον εἰς ἄερας ὥχοντο καὶ τὸν καιρὸν μου

ἔχασα εἰς μάτην· ἤδη πρέπει νὰ ἀναχωρήσω

ἐσπευσμένως ὅπως σῶσω καὶ τὸ δέριμα πτωχόν μου

καὶ ἐργασίαν νὰ φροντίσω ἵνα εὕρω ὅπως ζήσω.

(κινεῖται νὰ ἐξέλθῃ ἀλλ' ὁ Ξενοφάνης τὸν κωλύει)

ΞΕΝ. Ποῦ πηγαίνεις φίλε; στήθι. Πρέπει νὰ εἰπῇς

καλὲ μου

ποῦ ἐπέτυχες τοὺς στίχους τούτους· ἀρὰ γ' ἰδιεοὶ σου

εἶνε ἡ τοῦ Στιχοκόπτου; Ἐλα, λέγε.

ΚΝΙΔ. Ἄχ! Θεέ μου!

αὐτὴν ἐπάθαμεν... ναὶ ὅταν...

ΑΣΚ. Φαίνεται ὅτι οἱ καλοὶ σου

καὶ οἱ δύο εἶπον ψεύδη· τὰ ποιήματα θὰ ἦσαν
τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ.

ΞΕΝ. (τῷ Κνίδα ὀργίλως)

Θὰ εἴπης;

ΚΝΙΔ. Ναί· οἱ στίχοι... αἱ ἰδέαι...

ΥΔΡ. Ἐκα...τά...λα...θα χά! χά! χά!

ΞΕΝ. Σιούτι! σιώπα!

ΥΔΡ. Ἴδὲ λύσσαν!

τί θυμόνεις οὕτω φίλε; Δὲν γνωρίζεις ὅτι αἱ νέαι
καὶ οἱ νέοι ξένα ἔργα κλέπτουν καὶ ὥς ἰδιά των
τὰ παρουσιά...

ΞΕΝ. Σοὶ λέγω, Σατανᾶ, νὰ σιωπήσης.

ΑΣΚ. Σίγα καὶ σοὶ δίδω λόγον τὴν γαστέρα σου ὑδάτων
ψυχροτάτων νὰ πληρώσω.

ΥΔΡ. Αἱ! Αἱ! τότε θὰ μὲ πνίξης.

Μολοντοῦτο δὲν πειράζει· νὰ· τὸ στόμα μου θὰ κλείσω
καὶ θὰ τὸ ἀνοίξω πάλιν ὅπως τὸ νερόν σου πῶ·
ἐὰν ὅμως μὲ γελάσης,...

ΞΕΝ. Ἀνθρώπε θὰ σὲ ξυλίσω;

(τῷ Κνίδα)

Κυρίε μου δεῖνα.

ΑΣΚ. Κνίδα.

ΞΕΝ. Κνίδα ναί· μοι λέγεις ποῖω
τρόπῳ εὔρες σὺ τοὺς στίχους, ἢ πολλὴν ὀρεξίν ἔχεις
τὰς τριακονταεπενέα νὰ γευθῇς;

(πορεύεται πρὸς τὴν ράβδον, ἀλλ' ὁ Κνίδας τὸν ἐμποδίζει)

ΚΝΙΔ. Μή! μακρυνοήτε!

Ἐγὼ εἶμαι ὁ ποιήσας τούτους.

ΣΤΙΧ. Ἐ! καλὲ, μὴ τρέχης.
ψεῦδος. Φαίνεται ὅτι ὅλοι θέλετε νὰ δοξασθῇτε

μὲ τὰ ἰδικά μου ἔργα. Ἐγὼ θὰ τὰ εἶπω τόρα
τῇ Κυρίᾳ ὅλα.

ΞΕΝ. Φύγε.

ΣΤΙΧ. Πῶς; δὲν φεύγω.

ΞΕΝ. Μὴ τὸ λέγῃς.

ΣΤΙΧ. Θὰ τὸ εἶπω. Τὴν πρώτην σήμερον ὁ Κνίδας δῶρα
καὶ ὁ Ξενοφάγος ἦλθον καὶ μ' ἐζήτησαν. . .

ΞΕΝ. Δὲν φεύγεις;

ΣΤΙΧ. Ὁχι! ὅχι! δὲν . . . δὲν φεύγω.

ΑΣΚ. Ἡσυχία λοιπὸν πλέον.

Λέγε, Κύριε.

ΣΤΙΧ. Ὡς εἶπον μοὶ ἐζήτησαν νὰ δώσω
δῶρον εἰς αὐτοὺς τοὺς στίχους τοὺς ἐμοὺς, καὶ ὅσῳ
κλαίω

ἔλεγον τῷ Ξενοφάγῳ νὰ μοὶ τοὺς ἀφίσῃ, τόσῳ
μᾶλλον μὲ ἠπεῖλει· ὅθεν νὰ τοὺς δώσω ἠναγκάσθην.
Καθὼς βλέπετε κί· εἰς τοὺς δύο ἐγὼ στίχους ἰδικούς μου
ἔδωκα. Ἴδου τὸ ὅλον πρᾶγμα ἤδη ἐξεφράσθην.

ΑΣ. Τίποτε δὲν εἶπες· θρήνους μόνον ἤκουσε τὸ οὖς μου.

ΣΤΙΧ. Τί κατάστασις πραγμάτων, οὔτε ἰδιοκτησίαν
προστατεύουσιν οἱ νόμοι; Διεφθάρημεν καθ' ὅλα!
πανταχοῦ δὲν βλέπω ἄλλο εἰμὴ τὴν ἀπελπισίαν.

Ἐτελειώσα· πιστεύω ὅτι σοὶ τὰ εἶπα ὅλα.

ΑΣΚ. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν ἐνόησα.

ΣΤΙΧ. Ἄλλ' εἶπον . . .

ΚΝΙΔ. Ἀκουσέ τα πλέον ὅλα. Σήμερον φίλῃ Ἀσκήτις
εἰς τοῦ Στιχσκοπτοῦ ἡμὴν ἀρκετὰ πρῶτ' τὸν οἶκον,
δηλαδὴ εἰς τὸν πλησίον θάλαμον, ἀφ' οὗ μ' ἠρνήθης
εἰς τὸν φίλον μου θεδαίως νὰ τὸ εἶπω καλὸν ἦτον.
Οὕτως ἔπραξα καὶ οὕτως μ' ἐσυμβούλευσε φρονίμως
ποίημά τι νὰ σοὶ δώσω. Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ δὲν εἶχον,

τὰς πλημμύρας καὶ τὸ αἶμα, ὡς καὶ τοὺς ἀποθαμμένους,
τοὺς βρυκόλακας καὶ ὅλα τὰ φαντάσματα), προσέτι
τὰ πτηνὰ, τὰς νυκτερίδας, καὶ τοὺς τύφους καὶ χολέρας,
κροκοδείλους καὶ πολέμους καὶ τὰ ἄγρια τὰ νέφη
καὶ τοὺς ἀνεμοστροβίλους καὶ τὴν δρόσον τὸ ἐσπέρας,
καὶ τὰ ῥόδα καὶ τὴν χλόην καὶ τὰ ξένδρα καὶ τὴν λίμνην
καὶ τοὺς ῥύακας καὶ τ' ἄνθη καὶ τὸν ἔρωτα καὶ ὅλας
τὰς σκιὰς· τὴν Ἀφροδίτην, τὴν Λατῖδα καὶ τὴν Φρύνην,
τὸν Ἀπόλλωνα, τὰς Μούσας, τὴν Πλειάδα καὶ τὰς ὥρας
τὴν Ἀρτέμιδα, τὸν Πᾶνα καὶ τὸν Δία μὲ τὴν Ἥραν,
τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ῥώμην, τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν σοφίαν,
τὴν σπουδὴν, τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν πεῖραν
καὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην. — Ἔτι σ' εὖχομαι εὐτυχίαν.

Τὸ αὐτὸ καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι πρέπει νὰ τῷ εὐχθῆτε.

ΞΕΝ. Ἀμήν.

ΑΣΚ. Εὖχομαι.

ΚΝΙΔ. Ἐπίσης.

ΣΤΙΧ. Καὶ ἐγὼ εὐχὴν μου μίαν

θ' ἀποτείνω. Ποτὲ, φίλοι, ποτὲ νὰ μὴ καταστῇτε
ποιηταί.

ΞΕΝ. Ἀμήν.

ΚΝΙΔ. Ναί.

ΑΣΚ. Εἶθε.

ΥΔΡ. (ἀρπάζων ποτήριον πλήρες ὕδατος)

Πίνω εἰς τὴν σὴν ὑγίειαν.

Πίετε καὶ σεῖς ἀφθόνως· τὸ νερὸν μὴ φοβηθῆτε.

(λαμβάνουσιν ὅλοι ποτήρια ἀπὸ χειρὸς)

Πρὶν τὸν γάμον τῆς κυρίας ἐορτάσωμεν, ἐν ᾧσμα
κατὰ πρῶτον πρέπει ὅλοι ν' ᾄσωμεν· ἐτοιμασθῆτε·

τόνος λ α· εἰς τὰς φωνὰς μας προσοχὴ μὴ μείνη χάσμα.

(χωρίζονται εἰς δύο ἡμιχόρια, ὧν τὸ Ἀορ ἀπετελοῦσιν ὁ
Υδροπότης, Στιχοκόπτης καὶ Κνίδας, ἀλληλοκρατοῦμενοι,
τὸ δὲ Βορ οἱ λοιποὶ)

Αὐτὸν Ἡμιχόριον

Μὲ πόδα εὐστροφον καὶ ἐλαφρόν
Φίλοι χορεύσωμεν γοργὸν χορόν.
ῥε ἡ ζωὴ μας ὅλη τερπνὴ
ἂν φίλην ἔχομεν τὴν ἡδονή.
Χορεύσατ' ὅλοι λαρόν λαρά
ζήτω τὸ κάλλος καὶ ἡ χαρά.

Βοῦν Ἡμιχόριον

Ἐβρε ἡ θλίψις· χαρὰ ἐμπρός·
τραγουδι, φίλημα καὶ χορός.
Πρεσβύτης, νέος, ἀνὴρ, γυνή
παραδοθῆτε ᾽ς τὴν ἡδονή.
Χορεύσατ' ὅλοι λαρόν, λαρά
ζήτω τὸ κάλλος καὶ ἡ χαρά.

Τὰ δύο Ἡμιχόρια ὁμοῦ

Ταχὺς παρέρχετ' ὁ καιρός.
Ταχὺς ἄς ᾔηνε καὶ ὁ χορός.
Ἡ φύσις ὅλη εἶν' εὐμορφία
ἂν ἔχη τᾶσματα συντροφιά.
Χορεύσατ' ὅλοι λαρόν, λαρά
ζήτω τὸ κάλλος καὶ ἡ χαρά.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Σημειώσεις.

Σημ. (1) "Οτι οἱ καλοὶ Κριταί μας κ. τ. λ.

Κατὰ Μάϊον ἐκάστου ἔτους τελεῖται ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου αἰθούσῃ ὁ Ποιητικὸς ἁγών, ἀναγινώσκεται τοῦτέστιν ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς τῶν Κριτῶν ἐπιτροπῆς ἔκθεσις, ἐν ᾗ τὰ πρὸ μηνὸς καὶ πλέον προσενεχθέντα ποιήματα κρίνονται καὶ ἐκλέγεται μετὰξὺ αὐτῶν τὸ κάλλιστον καὶ ἄξιον τοῦ ἄθλου, συνισταμένου εἰς στέφανον δάφνης καὶ χιλίας δραχμῶν, ὡς λίαν φιλοτίμως ὁ φιλόπατρις καὶ γενναϊόδωρος ὁμογενὴς Κύριος Ι. Γ. Βουτζινᾶς τακτικῶς χορηγεῖ.

Ἡ συνήθεια τῶν ποιητικῶν ἁγώνων δὲν εἶναι νέα. Γνωστὰ εἰσὶν ἡμῖν τὰ τε Ὀλύμπικα, καὶ οἱ ἄλλοι οὐ μόνον σωματικοὶ ἀλλὰ καὶ πνευματικοὶ ἁγῶνες. Ἐκτὸς ὅμως τούτων καὶ ἐν Ἀθήναις συνεκροτεῖτο κατὰ τὴν τῶν Διονυσίων ἑορτὴν ποιητικὸς ἁγών, καθ' ὃν ἐκληροῦντο κριταὶ ὅπως κρίνωσι τὰ δραματικὰ ποιήματα (ἐν Τραπεζ. Ἰσοκράτους 364) καὶ ἀπονείμωσι τῷ ἀρίστῳ τὸ βραβεῖον, ὅπερ ἦν σῦκα καὶ οἶνος (Ἀρ Α. Smith Μτφρ. Δ. Πανταζῆ).

Σημ. (2) Ἔρως ἄς νὰ μὴ... ὁ ἔρως θεὸς εἶναι τῶν ἀρχαίων. Καὶ τῶν νεωτέρων ὁ διάβολος!... Δυὰς λέξεων, μεγίστην πρὸς ἀλλήλας σχέσιν ἔχουσῶν, ἔσχεν ὀρισμοὺς περισσοτέρους καὶ τριχῶν κεφαλῆς (οὐχὶ φαλακρᾶς) καὶ διαφωνίας πλείστας ὕσας. Ὁ ἔρως καὶ ἡ γυνή. Πόσον ἔρρευσε μέλαν ὑπὸ τὸν κάλαμον τῶν ἐρωτολόγων καὶ γυναικολόγων ὅπως διατυπωθῇ καὶ δοθῇ ὁ κατάλληλος εἰς ταῦτα ὀρισμός! Τὸ ζήτημα ἐν τούτοις ἔμεινε καὶ διὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ διὰ τοὺς νεωτέρους ἄλυτον, ἂν τοῦτο δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἀντιφατικῶν γνωμῶν. Τί ἐστὶν ἔρως; ἡρώτων οἱ σοφοὶ ἑαυτούς· « πάθος ψυχῆς

σχολαζούσης » ἀπῆντα ὁ Θεόφραστος· « ἔρωσι εἶναι πάθος πηγάζον ἐκ τῶν ἀστέρων » ἔλεγεν ὁ Πλάτων, ἐτυμολογῶν τὴν λέξιν ἀπὸ τοῦ εἰσρεύειν (ἀπὸ τὰ μάτια ἔς τὴν καρδίαν). Ὁ καρδιόπληκτος Εὐρυπίδης ἔλεγεν ὅτι εἶναι μέγα κακὸν, θέτων εἰς τὸ στόμα τῆς Μηδείας του τό:

Φεῦ! φεῦ! βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα! (Εὐρ. Μήδ. στίχ. 331).

Ὁ Ὅμηρος καίτοι ἀπαξιῶσας νὰ κατέλθῃ εἰς τεχνικὸν τῆς λέξεως ὀρισμὸν, ἔδειξεν ὅμως δι' ἐνὸς διστίχου του ὅτι τὸν ἐνόησε ὡς τὸν νοεῖ τὸ Εὐαγγέλιον, « Ἐκτωρ », λέγει ἡ περὶ παύλης Ἀδριανῆς ἐν τῇ Ἰλιάδι.

Ἐκτορ ἄτάρ σὺ μοι ἔσσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
ἤδ' ἐκασίγνητος, σὺ δέ μοι καὶ θαλερὸς παράκοιτις.

Τὰ αὐτὰ συμβαίνειν καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους. Δογματίζει μὲν ὁ Βουλβερ ὅτι « ὁ ἔρωσι εἶναι λοιμὸς τις », πλὴν ψάλλει ὁ Peirardus ὅτι « ὁ ἔρωσι εἶναι δρόσος οὐρανία ἥτις μᾶς δροσίζει τὴν καρδίαν » κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Ἀλλὰ γυνή; **Hic nodus.** Βοή καὶ ἀλάλητος ἀλαλητὺς ἐν τῇ πεδίῳ τῆς συζύγου ἡσέως. Τίς ἤθελε τολμήσει νὰ προβάλλῃ τὴν ῥίνα καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκφρασιν ἀτομικῆς πεποιθήσεως; Ἐκεῖ τοῦ Σόλωνος αἱ δυσμενεῖς ἐκφράσεις, ἐκεῖ τοῦ Σαίξπηρ ἡ δυσπιστία. Ὁ μὲν διαρρήδην ὀρίζει αὐτὴν « χαλεπὸν φορτίον », ὁ δὲ τὴν διακηρύττει « ἄπιστον κύμα ». Οὐδ' ὁ συνετὸς Ἡσίοδος θέτει χαλινὸν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ, διότι διηγούμενος τὰ κατὰ τὴν πρώτην γυναῖκα, τὴν Πανδώραν, λέγει

Τῆς γάρ Ὀλώμιον ἔστι γένος καὶ φύλα γυναικῶν
πῆμα μέγα θνατοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσι

Πρὸς τοῦτοις ὁ... ἀλλὰ συγγνώμην! Ἡ γραφὶς φρίσσουσα ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν βλασφημιῶν, ἀρνείται τὴν ὑπερβολὴν τῆς, οὕτω δὲ μᾶς ἀναγκάζει καὶ τῆς ταπεινῆς ἡμῶν γνώμης τὴν συμβολὴν νὰ παραλείψωμεν.

Σημ. (3) Ἀλλὰ δὲν ἔχεις βλέπω ἐνοικισμένον κ. τ. λ.

Ἡ Διμῶδης γλῶσσα μεταχειρίζεται, ὅπως εἶπεν εὐφραμότε-

ρόν πως, ὅτι ἄλλος ἤθελεν ἐκφρασθῇ διὰ τῶν δύο λέξεων « εἶσαι τρελλὸς », τὰς ἐξῆς δύο ὥραίας φράσεις « χρεώσταις εἰς τὴν Μιχαλοῦν » καὶ « ἔχεις ξενοίχλαστον τὸ ἐπάνω πάτωμα (τῆς κεφαλῆς σου) ». Ἡ πρώτη ἔχει μεγάλην τὴν συγγένειαν πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων « ἄνοιαν ὀφλισκάνεις » (παρὰ Δημοσθένει, Σοφοκλεῖ).

Σημ. (5)

Εἶναι διὰ τοὺς πλουσίους!... Πλοῦτος! πλούτος! τᾶλλα μῦθοι.

Ἴσως λογιώτατός τις εὐρίσκει ὀλίγον ἐλαφροῦς τοὺς ἐν τῷ ἄνω στίχῳ λόγους μας. Πλὴν ἂς μᾶς συγχωρήσῃ νὰ τῷ εἰπώμεν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ γνώμη μας, ὑποστηριζομένη ἄλλως τε ὑπὸ πολλῶν ὀνομάτων. Ὁ Πύθερμος, φέρ' εἰπεῖν, ἀνακράζει ἀνερρυθριάστως « πλὴν τοῦ χρυσοῦ τᾶλλα μοὶ φαίνονται μῦθοι ». Ὁ διάσημος Dumas λέγει « ὁ πλούτος εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἐν τῷ κόσμῳ δύναμις, παρέχει εἰς τοὺς ses enfants favoris τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, τῇ ἐπιρροῇ καὶ τῇ ἰσχύϊ. Ὁ Βουλβερ ἐν ταῖς Τελ. ἡμερ. τῆς Ηομπ. λέγει « τὸ χρυσίον εἶναι ὁ κραταιὸς μονάρχης τοῦ κόσμου, μᾶς μεταδίδει τὴν δύναμιν τῶν θεῶν ». Ὁ Δημοσθένης ἀνευ χρυσοῦ οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι ». Ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Πλούτῳ στίχ. 125 καὶ ἐπέκεινα.

Ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σὲ (τὸν πλούτον) τοῦ Διὸς πολὺ
δυναμένον.....

Αὐτίκα γὰρ ἄρχει διὰ τὴν ὁ Ζεὺς τῶν Θεῶν;

Διὰ τ' ἀργύριον· πλεῖστον γὰρ ἐστ' αὐτῷ κ. τ. τ.

Παρὰ Στοβαίῳ εὐρήται ὁ ἐξῆς τοῦ Εὐδοκίδου στίχος

ᾧ χρυσὲ δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς!

Ὁ Πίνδαρος ἐν Ὀλυμπ. εἶδος α. στροφ. α. στίχ. β'.

Ὁ δὲ χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ

ἄτε διαπρέπει κ. τ. λ.

Σημ. (6) ἔλυσμόνησες τοῦ λύκου καὶ τιθῆς τινὸς τὸν μῦθον
 Ὁ διδακτικώτατος οὗτος εἰς τοὺς τυφλῶς τὰς ὑποσχέσεις
 πιστεύοντας μῦθος, ἔχει παρ' Αἰσώπῳ ὡς ἐξῆς.

Τιθὴν ἐλύπει δακρύον παιδίον· ὡς δ' ἐνοχλούμενον οὐκ ἐ-
 παύετο, ἠπειλεί λύκῳ παραβαλεῖν εἰ μὴ παύσοιτο. Λύκος δέ
 τις παρατυχὼν, ἔμεινε τὸν λόγον ἐκβῆναι εἰς ἔργον. Καὶ τὸ
 μὲν παιδίον ἐδεδώκει πρὸς ὕπνον· κενὸς δὲ ὁ λύκος ἀπεχώρει
 θήρας τῆς τε παρούσης καὶ τῆς ἀλλαχόθεν ἐλπίζομένης γενήσεσθαι.

Σημ. (7) Δύναται τὸν θυμοβόρον ἔρωτα νὰ παύσῃ μόνος κτλ.
 Ἡ συνταγὴ αὕτη εἴληπται ἐκ τοῦ Κράτητος, παρ' ᾧ ἔχει
 ὡς ἐξῆς.

Ἐρωτα παύει λιμὸς, εἰ δὲ μὴ χρόνος,
 ἂν δὲ μηδὲ ταῦτα τὴν φλόγα σβέσει
 θεραπεία σοι τὸ λοιπὸν ἔστω βρόχος.

Ὁ φίλερως Hugo δίδει ὁ μ. ο. ι. ο. παθητικὸν
 τι φάρμακον (contraria contrariis) τὸ ἐξῆς.

Πάσχεις διότι ἔρας; ἔρα πλείοτερον· τὸ
 ἐξ ἔρωτος ἀποθνήσκειν ταῦτόν τῳ ἐξ ἔρωτος ζῆν.

Σημ. (8) ὅστις ἀγαπήσει νέαν
 ρ' ἔρωτ' ἀληθῇ θὰ ᾔνῃ βλάξ καὶ ζῶον...

Μακράν ἡμῶν ἡ εὐθύνη τῆς βλασφημίας ταύτης. Τὸ ἔφερεν
 ὁ στίχος.

Ἀρά γε ὁ στίχος ἔφερε καὶ τὸ τοῦ Γάλλου

Souvent femme varie
 bien fol est qui s' y fie.

Σημ. (9) Οἱ σοφοὶ νὰ προνοῶσι κ. τ. λ.

Ἐκ τῶν τοῦ Ἐπιγράμμου:

« Οὐ μετανοεῖν ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν ».

